

Die Vroeë Christelike Kerk

IN sy tweede brief aan die Thessalonicense het die apostel Paulus die groot afval voorspel wat daar sou kom met die opkoms van die pousdom. Hy het verklaar dat die dag van Christus nie sou kom aler die groot afval gekom het nie: „Want eers moet die afval kom en die mens van sonde geopenbaar word, die seun van die verderf, die teëstander wat hom verhef bo elkeen wat God genoem word of voorwerp van aanbidding is, sodat hy in die tempel van God as God sal sit en voorgee dat hy God is.” 2 Thess. 2: 3, 4. En wat meer is, die apostel het sy broeders gewaarsku: „Die verborgenheid van die ongeregtigheid is al aan die werk.” 2 Thess. 2: 7. Sels in daardie tyd al het hy gesien hoedat die dwaalleer die kerk binnesluip en die weg vir die ontwikkeling van die pousdom beris.

Trapsgewyse, eers stil en sluipend, en dan openlik, namate dit in krag en beheer oor die verstand van mense toegeneem het, sou die verborgenheid van ongeregtigheid sy bedrog en godslasterende werk voortsit. Byna ongemerk het heidense gewoontes die Christelike kerk binnegekom. Kompromis en gelykvormigheid aan die wêreld is vir 'n tyd teengehou deur die vreeslike vervolgings wat die kerk van paganisme verduur het. Maar namate die vervolging opgehou en die Christelike geloof die paleise van konings binnegedring het, het die kerk die nederige eenvoud van Christus en Sy apostels versak vir die prag en praal van heidense priesters en heersers. In die plek van die dinge wat God beveel het, is menslike teorieë en oorlewerings aangeneem. Die sogenaamde bekering van Konstantyn in die begin van die vierde eeu, het groot blydschap verwek en die wêreld het, geklee in 'n vorm van geregtigheid, die kerk binnegestap. Nou het die verdorwenheid vinnig toegeneem. Paganisme, terwyl dit geskyn het of dit oorwin is, het oorwinnaar geword; sy geses het die kerk beheers; sy leerstellings, seremonies en bygeloof is opgeneem in die geloof en godsdiens van die sogenaamde navolgers van Christus.

Hierdie kompromis tussen Paganisme en die Christelike geloof het die „mens van sonde” as gevolg gehad, wat, volgens die profesie, homself as teenstander bokant God sou verhef. Hierdie reusestelsel van valse godsdiens is 'n meesterstuk van Satan se mag — 'n monument aan sy pogings om self die troon te bestyg om die aarde volgens sy wil te regeer.

Satan het eenkeer probeer om 'n kompromis met Christus aan te gaan. In die woestyn van versoeking het hy na die Seun van God gekom en nadat hy al die koninkryke van die wêreld en hulle heerlikheid aan Hom gewys het, het hy aangebied om alles aan Hom oor te gee as Hy maar net die oppermag van die vors van duisternis sou erken. Christus het die aanmatigende versoeker bestraf en hom gedwing om weg te gaan. Maar waar Satan dieselfde versoekings aan mense bring, het hy meer sukses. Ten einde wêreldlike voordeel en eer te verkry, is die kerk daartoe gebring om die guns en ondersteuning van die groot manne van die aarde te soek, en nadat hy Christus verwerp het, is hy beweeg om hom te onderwerp aan die

verteenwoordiger van Satan, die biskop van Rome.

Dit is een van die vernaamste leerstellings van die Roomse geloof dat die pous die sigbare hoof van die algemene kerk van Christus is, beklee met oppergesag oor biskoppe en leraars in alle dele van die wêreld. En om dinge te vererger is die titels van die Godheid aan die pous gegee. Hy is genoem, „Here God die pous,” en word as onfeilbaar beskou. Hy maak aanspraak op die erbetoning van alle mense. Diezelfde aanspraak wat Satan in die woestyn van versoeking gemaak het, maak hy vandag nog deur die Kerk van Rome en meniges is bereid om aan hom eer te bewys. (Sien Aanhangsel.)

Maar dienege wat God vrees en eer, beantwoord hierdie hemel-tergende aanmatiging soos Christus dié van die listige vyand beantwoord het: „Die Here jou God moet jy aanbid en Hom alleen dien.” Luk. 4: 8. God het nooit iets in Sy Woord gered dat Hy 'n mens aangestel het as hoof van die kerk nie. Die leerstelling van pouslike opperheerskappy bots regstreeks met die leer van die Skrifte. Die pous het geen mag oor die kerk van Christus, behalwe die wat hy verkry het deur middel van onwettige toewijding nle.

Die Katolieke hou vol met die beskuldiging teen Protestante van kettery en van moedswillige afkeiding van die ware kerk, maar hierdie beskuldigings is eerder op hulleself van toepassing. Hulle is die mense wat die banier van Christus laat sak en afgewyk het van die „geloof wat eenmaal aan die heiliges oorgelewer is.” (Judas 3.)

Satan het goed geweet dat die Heilige Skrifte mense sou verlig om sy bedrog te sien en om sy mag te weerstaan. Dit was deur die Woord dat sels die Verlosser van die wêreld sy aanvalle afgeslaan het. Met elke aanval het Christus die skild van ewige waarheid opgehef, en gesê, „Daar is geskrywe.” Elke voorstel wat die vyand gemaak het, het Hy beantwoord met die wysheid en krag van die Woord. Om sy heerskappy oor die mense te handhaaf, asook die gesag van die pouslike indringer, moet hy hulle onkundig hou aangaande die Skrifte. Die Bybel verhef God en plaas die mens in sy ware posisie; daarom moet die heilige waarhede van die Woord bedek en onderdruk word. Dit is die logika van die Roomse Kerk. Vir honderde jare is die verspreiding van die Bybel verbied. Die mense is verbied om dit te lees of in hulle huise te hê en gewetenlose priesters en prelate het die leerstellings daarvan vertolk om hulle eie aanmatigings te staaf. As gevolg hiervan is die pous byna algemeen erken as die plaasvervanger van God op die aarde, beklee met gesag oor Kerk en Staat.

Met die openbaarder van dwaalleer uit die weg geruim, kon Satan na willekeur werk. Die profesie het verklaar dat die pousdom sou probeer „om tye en wet te verander.” (Dan. 7: 25.) Hy het ook nie lank gewag om dit te probeer nie. Om aan die bekeerlinge uit die heidendom iets te gee in die plek van die afgode wat hulle aanbid het en om hulle uiterlike aanname van die Christelike geloof te vergemaklik, is die verering van beelde en relikwieë trapsgewyse in die Christelike godsdiens ingevoer. 'n Dekreet van 'n algemene vergadering het eendielig hierdie stelsel van afgodery bekragtig. Om sy helligskennis te voltooi, het Rome hom aangemag om die tweede gebod uit die wet van God te verwyder, naamlik die gebod wat die aanbidding van beelde verbied; en van die tiende gebod het hulle

twee geboole gemaak om die getal tien te bewaar. (Sien Aanhangsel.)

Hierdie gees van toegewing aan Paganisme het die weg geopen vir 'n nog groter veronagsaming van die gesag van God. Satan, werkende deur ontogewyde leiers van die kerk, het sy hande ook aan die vierde gebod geslaan en probeer om die outydse Sabbat, die dag wat God gesien en heilig het (Gen. 2: 2, 3), af te skaaf, en in die plek daarvan die feesdag te verhef wat deur die heidene vereer is as „die cerbiedwaardige dag van die son.” Hierdie verandering is in die begin nie openlik gemaak nie. In die eerste eeue is die ware Sabbat deur alle Christene gevier. Hulle was ywerig vir die eer van God en daar hulle geglo het dat Sy wet onveranderlik is, het hulle die heilighede van die geboole nougeset bewaar. Maar met groot listigheid het Satan deur sy werktuie sy doel bereik. Om die aandag van die mense te vestig op Sondag, is daardie dag afgesonder as 'n feesdag ter ere van die opstanding van Christus. Op daardie dag is godsdiensoefeninge gehou, maar dit was nogtans beskou as 'n dag vir ontspanning en die Sabbat was nog as heilige dag beskou.

Om die weg te berei vir die werk wat hy van plan was om te doen, het Satan Jode beweeg, voor die eerste koms van Christus, om die Sabbat te belemmer, met 'n aantal nougesette bepalinge wat die viering daarvan 'n las gemaak het. En nou, terwyl hy voordeel trek uit die valse lig waarin hy dié dag gestel het, het hy dit veragtelik bestempel as 'n Joodse instelling. Terwyl die Christene oor die algemeen aangehou het om Sondag te vier as 'n vreugdefees, het hy hulle gelei, ten einde hulle haat vir Judaïsme te toon, om die Sabbat in 'n vasdag te verander — 'n dag van droefheid en somberheid.

Aan die begin van die vierde eeu het Keiser Konstantyn 'n dekreet uitgevaardig wat Sondag as openbare feesdag deur die hele Romeinse Ryk verklaar het. (Sien Aanhangsel.) Die dag van die son is deur sy heidense onderdane vereer en deur Christene geëerbiedig; dit was die keiser se beleid om die teenstrydige elemente in die heidendom en die Christendom te verenig. Hy het dit op aandrang van die biskoppe van die kerk gedoen wat, besiel met ambisie en 'n dors na mag, gesien het dat as dieselfde dag deur beide Christene en heidene vereer sou word, dit die uiterlike aanname van die Christelike geloof vir die heidene sou vergemaklik; daardeur sou die mag en heerlikheid van die kerk toeneem. Maar hoewel baie godvresende Christene trapsgewyse daartoe gebring is om Sondag te beskou as 'n dag met 'n sekere mate van heilighede, het hulle nog getrou gebly aan die Sabbat as die heilige dag van die Here en, in gehoorsaamheid aan die vierde gebod, het hulle dit gehou.

Maar die aartsbedriëf het nog nle sy werk klaar gehad nie. Hy was vasbeslote om die Christendom onder sy banier te skaar en om sy mag te laat geld deur sy plaasvervanger, die trotse pous, wat aanspraak gemaak het daarop dat hy die verteenwoordiger van Christus is. Deur middel van halfbekeerde heidene, eersugtige prelate en wêreldliwende kerkmanne, het hy sy doel bereik. Groot vergaderings is van tyd tot tyd gehou waar die waardigheidsbekleërs van die kerk uit alle dele van die wêreld saamgekom het. Op byna elke vergadering is die Sabbat wat God ingestel het, steeds laer en laer afgedruk terwyl Sondag in dieselfde mate verhoog is. As gevolg hiervan is die heidense feesdag eindelijk vereer as 'n goddelike in-

stelling terwyl die Bybelse Sabbat bestempel is as 'n oorblyfsel van Judaïsme en diegene wat dit gevier het, is vervloek.

Die groot afvallige het eindelijk daarin geslaag om homself te verhef bo elkeen wat God genoem word of 'n voorwerp van aanbidding is. (2 Thess. 2: 4.) Hy het dit gewaag om die enigste gebod van die heilige wet te verander wat die mensheid op onmiskenbare wyse gewys het op die ware en lewende God. In die vierde gebod is God geopenbaar as die Skepper van die hemele en die aarde en dit onderskei Hom van alle valse gode. Dit was as gedenkteken van die skepping dat die sewende dag heilig is as rusdag vir die mensdom. Die doel daarvan was om die lewende God altyd aan die mense voor te hou as die Bron van die Lewe en die voorwerp van verering en aanbidding. Satan is daarop uit om mense af te lok van hulle getrouheid aan God en gehoorsaamheid aan Sy wet; daarom is sy pogings veral gemik op daardie gebod wat God aanwys as die Skepper.

Protestante voer nou aan dat die opstanding van Christus op Sondag hierdie dag die Christelike Sabbat maak. Maar daar is geen skriftuurlike bewys daarvoor nie. Christus en Sy apostels het daardie dag nie so vereer nie. Die viering van Sondag as 'n Christelike instelling het sy oorsprong in die „verborgenheid van die ongeregtigheid” (2 Thess. 2: 7) wat selfs in Paulus se tyd reeds aan die werk was. Waar, en wanneer, het die Here hierdie kind van die pousdom aangeneem? Watter grondige rede kan daar aangevoer word vir 'n verandering wat nie deur die Skrifte gestaaf word nie?

In die sesde eeu is die pousdom ten volle bevestig. Sy setel is gevestig in die keiserlike stad en die biskop van Rome is as hoof van die ganse kerk verklaar. (Sien Aanhangsel.) Paganisme is vervang deur die pousdom. Die draak het aan die dier „sy krag gegee en sy troon en grote mag.” (Openb. 13: 2.) Nou het die 1,260 jaar van pouslike vervolging, soos voorspel in die profesie van Daniël en Openbaring, 'n aanvang geneem. (Dan. 7:25; Openb. 13: 5-7.) Christene is gedwing om hulle getrouheid te laat vaar en die pouslike seremonies en godsdienste aan te neem, om weg te kwy in die gevangenis, te sterf op die pynbank, die brandstapel, of deur die laksman se byl. Die volgende woorde van Jesus het nou in vervulling getree: „Julle sal oorgelewer word ook deur ouers en broers en bloedverwante en vriende; en hulle sal van julle doodmaak. En julle sal gehaat wees deur almal terwille van my Naam.” Luk. 21: 16, 17. Met groter woede as ooit tevore is die gelowiges vervolg en die wêreld het 'n groot slagveld geword. Vir honderde jare moes die kerk van Christus skilling vind in eensaamheid en onbekendheid. Daarom het die profeet gesê: „En die vrou het na die woestyn gevlug waar sy 'n plek het wat deur God gereed gemaak is, dat hulle haar daar kan onderhou duisend tweehonderd-en-sestig dae lank.” Openb. 12: 6.

Die bevestiging van die mag van die Roomse Kerk was die begin van die Donker Eeue. Namate sy krag toegeneem het, het die duisternis vermeerder. Geloof in Christus, die ware fondament, is oorgeplaas op die pous van Rome. Pleks van vertrou op die Seun van God vir vergifnis van sonde en verlossing, het die mense opgesien na die pous, en na die priesters en prelate aan wie hy sy gesag meegedeel het. Hulle is geleer dat die pous hulle aardse middelbaar is

en dat niemand tot God kon nader behalwe deur hom nie: en wat meer is, dat hy vir hulle in die plek van God staan en daarom stip gehoorsaam moes word. Afwyking van sy bevel was genoeg om die verskriklikste straf te bring op die liggaam en siel van die oortreders. Op hierdie manier is die harte van die mense afgekeer van God na feilbare, dwalende, wrede mense; nee, nog meer, na die vors van duisternis self wat sy mag deur hulle uitgeoefen het. Sonde is verkleed in 'n mantel van heilighede. Wanneer die Skrifte onderdruk word en die mens homself beskou as oppermagtig, kan ons slegs bedrog, valsheid en verlagende sondigheid verwag. Met die verheffing van menslike wette en tradisies is die verderf geopenbaar wat altyd volg op die tersydestelling van die wet van God.

Dit was dae van gevaar vir die kerk van Christus. Daar was maar min getroue vaandeldraers. Hoewel die waarheid nie sonder getuies gelaat is nie, het dit tog soms geskyn of dwaalleer en bygeloof sou oorwin en dat ware godsdiens van die aarde verban sou word. Die evangelie is uit die oog verloor, maar godsdienstige vorme is vermenigvuldig en die mense is met swaar eise belas.

Nie alleen is hulle geleer om na die pous op te sien as hulle middelaar nie, maar hulle is ook geleer om op hulle eie werke te vertrou om versoening te doen vir hulle sonde. Lang bedevaarte, boetedoening, die aanbidding van relikwieë, die oprigting van kerke, heilige grafte en altare, die betaling van groot somme geld aan die kerk — dit, en dergelike dinge, is voorgeskryf om die wraak van God tevrede te stel of om Sy guns te verkry; nes of God soos die mense is, wat kwaad gemaak word deur natielike en dan weer gepaai kan word met gifte en boetedoening!

Nieteenstaande die feit dat sonde geheers het, selfs onder die leiers van die Roomse Kerk, het die invloed van die kerk steeds vermeerder. Omtrent die einde van die agste eeu het die Katolieke daarop aanspraak gemaak dat die biskoppe van Rome in die eerste eeue van die geskiedenis van die kerk, dieselfde geestelike krag gehad het wat hulle nou aanvaar het. Om hierdie eis te staaf, moes die een of ander middel gevind word om daaraan 'n skyn van gesag te gee, en dit is geredelik aan die hand gedoen deur die vader van leuens. Ou geskrifte is deur die monnike vervals. Dekrete van kerkvergaderings waarvan nooit tevore gehoor is nie, is ontdek, waarin die algemene oppergesag van die pous van die vroegste tye af bevestig is. En 'n kerk wat die waarheid verwerp het, het hierdie bedrog gretig aangeneem. (Sien Aanhangsel.)

Die paar getroues wat voortgebou het op die ware fondament (1 Kor. 3: 10, 11) is deur die rommelry van valse leerstellings in die war gebring en in hul werk belemmer. Soos die bouers van die muur van Jerusalem in Nehemia se tyd, was sommige gereed om te sê, „Die krag van die lasdraers beswyk, en die punthoop is groot, sodat ons nie aan die muur kan bou nie.” Neh. 4: 10. Algemat deur die gedurige stryd teen vervolging, bedrog, sonde en al die ander struikelblokke wat Satan kon uitdink om hulle te verhinder, is sommige van die getroue bouers ontmoedig, en vir die ontwil van vrede en veiligheid van hulle elendom sowel as hulle lewens, het hulle die ware fondament verlaat. Ander, nie afgeskrik deur die teenstand van hulle vyande nie, het onverskrokke verklaar, „Julle moet nie bang wees vir hulle nie; dink aan die grote en ge-

digte Here;” en hulle het met hulle werk voortgegaan elkeen met sy swaard aan sy sy gegord. (Neh. 4: 14; Efe. 6: 17.)

Dieselfde gees van haat en teenstand van die waarheid het die vyande van God in elke eeu besiel en dieselfde waaksaamheid en getrouheid word van Sy diensknegte verwag. Die woorde van Christus aan Sy dissipels is van toepassing op al Sy navolgers tot die einde toe: „En wat Ek vir julle sê, sê Ek vir almal: Waak!” Mark. 13: 37.

Dit het geskyn of die duisternis erger word. Beelddiens het toegeneem. Kerse is voor die beeld gebrand en daar is tot hulle gebid. Die belaglikste gebruike en die grootste bygeloof het geheers. Die verstand van die mense is so volkome beheers deur bygeloof dat dit geskyn het of alle redelikheid verdwyn het. Omdat priesters en biskoppe self plesier nagejaag het, wellustig en bedorwe was, kon mens niks anders verwag nie as dat die mense wat tot hulle opgesien het vir leiding, ook in onkunde en sonde sou vervall.

'n Ander stap in pouslike aanmatiging is gedoen toe Pous Gregorius VII in die elfde eeu verklaar het dat die Roomse Kerk volmaak is. Een van die aansprake wat gemaak is, het gelui dat die kerk nog nooit gedwaal het, en volgens die Skrifte, nooit sou dwaal nie. Maar skriftuurlike bewyse vir hierdie bewering het ontbreek. Die trotse pous het ook aanspraak gemaak op mag om keisers te onttron en hy het verklaar dat geen uitspraak van hom deur enige persoon kon herroep of verander word nie en dat dit sy voorreg was om die uitspraak van alle ander te verander. (Sien Aanhangsel.)

'n Treffende voorbeeld van die tiranniese karakter van hierdie voorstander van onfeilbaarheid sien ons in sy behandeling van die Duitse keiser, Hendrik IV. Omdat hy gedurf het om die gesag van die pous te veronagsaam, is hierdie monarg in die ban gedoen en onttron. Met vrees bevange as gevolg van die dreigemente en vertaling van sy eie vorste, wie se opstand teen hom aangemoedig is deur die pouslike mandaat, het Hendrik besef dat hy vrede moes maak met Rome. Vergesel van sy vrou en 'n getroue dienskneg het hy die Alpe in die hartjie van die winter oorgesteek om hom voor die pous te gaan verneder. Toe hy by die kasteel kom waar Gregorius toe vertoef het, is hy sonder 'n lyfwag in die buitenste voorhof gebring en daar, in die bittere koue, met onblote hoof, kaalvoet en skamele kleding aan, het hy gewag op toestemming van die pous om in sy teenwoordigheid te verskyn. Nie aler hy drie dae lank gevas en belydenis gedoen het, het die pous ingewillig om hom te vergewe nie. Selfs toe is die voorwaarde gestel dat die keiser moes wag op toestemming van die pous voordat hy weer sy koninklike kleed kon dra en sy gesag kon uitoefen. En Gregorius, julgende oor sy oorwinning, het daarmee gesop dat dit sy plig was om die trotsheid van konings te verneder.

Hoe groot is die teenstelling tussen hierdie trotse en opgeblase pous, en die nederigheid en sagmoedigheid van Christus wat Homself voorstel as voor die deur van die hart staande, smekende om toegang, sodat Hy mag binnekom om vergifnis en vrede te bring; en wat Sy dissipels geleer het, „Elkeen wat onder julle die eerste wil word, moet julle dienskneg wees!” Matt. 20: 27.

Met verloop van die eeue het die dwalings van Rome toegeneem. Selfs voor die bevestiging van die pousdom het die leerstellings van

heidense filosowe aandag geniet en invloed uitgeoefen op die kerk. Baie wat voorgegee het dat hulle bekeernd was, het vasgekleem aan die beginsels van hulle heidense filosofie; nie alleen het hulle self voortgegaan met die studie daarvan nie, maar hulle het ook by ander aangedring om dit aan te neem as 'n middel om hulle invloed onder die heidene te vermeerder. Op hierdie manier is daar skadelike dwaalleer in die Christelike kerk ingebring. Vermaameste onder hierdie dwalings was die geloof dat die mens van natuur onsterflik is en dat hy sy bewussyn behou in die dood. Hierdie leerstelling het die grondslag gelê waarop Rome die gebede aan afgestorwe heiliges en die verering van die Maagd Maria ingevoer het. Hieruit het die dwaalleer van ewige pyniging van sondears ontstaan, iets wat vroeg reeds in die pouslike geloofsbelofdenis opgeneem is.

Toe is die weg berei vir nog 'n ander fabriekasie van Paganisme, deur Rome die vaeuwer genoem, wat gebruik is om die liggelowige en bygelowige massas mee bang te maak. Deur hierdie dwaalleer is daar beweer dat daar 'n plek van pyniging is, waarin die siele van diegene wat nie die ewige verdoemenis verdien het nie, sou gestraf word vir hulle sondes, en waaruit hulle, nadat hulle gereinig is, in die hemel sou toegelaat word. (Sien Aanhangel.)

Daar was nog 'n ander versinsel nodig sodat Rome kon voordeel trek uit die vreesagtigheid en sondes van sy aanhangers. Dit is voorsien deur die leerstelling van afaatbriewe. Volle vergifnis van sonde — van die verlede, sowel as teenwoordige en toekomstige sondes — en vrystelling van die straf daarop, is belowe aan almal wat sou deelneem aan die pous se oorloë om sy aardse heerskappy uit te brei, om sy vyande te straf, of om diegene te verdeel wat sy geestelike opperheerskappy loën. Die mense is ook geleer dat hulle kwytskelding kon kry van hulle sondes deur die betaling van geld aan die kerk, en dat hulle die siele van afgestorwe vriende deur betaling kon bevry uit die pynigende vlamme van die vaeuwer. Deur hierdie middels het Rome sy skatkis gevul, en kon die prag en weelde en verdorwenheid voortduur van die sogenaamde verteenwoordigers van Hom wat gesê het dat Hy geen plek gehad het om Sy hoof neer te lê nie. (Sien Aanhangel.)

Die skriftuurlike sakrament van die Here se Avondmaal is verang deur die afgodiese offerande van die mis. Die priesters het deur hulle gedoentes voorgegee dat hulle die brood en die wyn kon verander in die werklike „liggaam en bloed van Christus.“ — Kardinaal Wiseman se lesings oor *The Real Presence*, lesing 8, afd. 3, para. 26. Met godsasterende aanmatiging het hulle openlik aanspraak gemaak op die mag om God, die Skepper van alle dinge, te herskep. Op dreigement van die dood is daar van Christene geëis dat hulle hulle geloof in hierdie verskriklike, hemelgerende dwaalleer, moet betuig. Menigtes wat geweier het om dit te doen, is verbrand. (Sien aanhangel.)

In die dertiende eeu is die vreeslikste van alle werktuie van die pousdom ingestel, naamlik die Inkwisisie. Die vors van die duisternis het saamgewerk met die leiers van die pouslike hiërargie. In hulle geheime vergaderings het Satan en sy engele die harte van bese mense beheers, terwyl die engel van God, onsigbaar, ook daar teenwoordig was en aantekening gemaak het van hul bese dekrete en die geskiedenis van dade wat te vreeslik was vir menslike oë. „Die groot Babilon“ was „dronk met die bloed van die heiliges.“ Die verminkte liggame van miljoene martelare het tot God geroep om wraak teen daardie afvallige mag. Die pousdom het die dwingeland van die wêreld geword. Konings en keisers het berus in die dekrete van die Roomse pous. Dit het geskyn asof die lot van mense, belde vir tyd en ewigheid, in sy hande was. Vir honderde jare is die leerstellings van Rome stilswygend aanvaar, sy gebruike eerbiedig uitgevoer en sy feesdae algemeen gevier. Sy geestelikes is geëer en milde ondersteun. Nog nooit sedert daardie tyd het die Roomse Kerk groter waardigheid, prag en mag bereik nie.

Maar „die middag van die pousdom was die midde-nag van die wêreld.“ — (Wylie, *History of Protestantism*, deel 1, hoofst. 4.) Die Heilige Skrifte was byna onbekend, nie alleen aan die leke nie, maar ook aan die priesters. Soos die Fariseërs vanouds, het die pouslike leiers die lig gehaat wat hulle sondes sou openbaar. Met Gods wet, die maatstaf van geregtigheid, uit die weg geruim, het hulle onbepaalde mag gehad om sonder weerstaand goddeloosheid te bedryf. Bedrog, glerigheid en losbandigheid het geheers. Die mense het vir geen misdade teruggediens waardeur hulle rykdom of aansien kon verkry nie. Die paleise van pouse en prelate was plekke waar die grootste losbandigheid geheers het. Sommige van die pouse was skuldig aan misdade so ontsettend dat burgerlike heersers probeer het om hierdie waardigheidsbekleërs van die kerk uit die weg te ruim as monsters te vuil om gedooft te word. Vir eeue het Europa geen vordering gemaak in geleerdheid, die kunste of die beskawing nie. Die Christendom het gely aan sedelike en verstandelike verlamming.

Die toestand van die wêreld onder die Roomse mag was 'n treffende vervulling van die woorde van die profeet Hosea: „My volk gaan te gronde weens gebrek aan kennis; omdat jy die kennis verwerp het, sal Ek jou verwerp, . . . omdat jy die wet van jou God vergeet het, sal Ek ook jou kinders vergeet.“ „Want die Here het 'n regspraak met die inwoners van die land, omdat daar geen trou en geen liefde en geen kennis van God in die land is nie. Hulle sweer en illeg en moor en steel en pleeg owerspel; hulle breek in, sodat bloedschuld aan bloedschuld raak.“ Hosea 4: 6, 1, 2. Dit was die gevolge van die verbanning van die Woord van God.

FOR FURTHER INFORMATION AND LITERATURE, PLEASE CONTACT:

TRAIL GUIDES - BOX 300, ALTIMONT, TN 37301 USA

PRINTED BY:

You have just read all or most of chapter 3 from the book, *The Great Controversy*, in the *Afrikaans Language*. This chapter, other chapters, and part or all of the entire book are available on special order in quantity amounts in 23 languages

WAAROM IS DIE SONDE TOEGELAAT?

Vir vele is die oorsprong van die sonde en die bestaan daarvan iets wat baie moeilikheid oplewer.

Waarom Is die Sonde Toegelaat?

VIR vele is die oorsprong van die sonde en die bestaan daarvan iets wat baie moeilikheid oplewer. Hulle sien die boosheid, met sy vreeslike gevolge van ellende en verwoesting en die vraag ontstaan by hulle, hoe al hierdie dinge kan bestaan onder die soewereiniteit van Een wat altyd, almagtig en onelidig in liefde is. Hier het hulle te doen met 'n verborgenheid waarvoor hulle geen verklaring kan vind nie. In hulle onsekerheid en vertwyfeling word hulle verblind vir die waarhede wat so duidelik in Gods Woord geopenbaar word en wat vir die saligheid so nodig is. Daar is diegene wat in hulle vrae oor die bestaan van die sonde trag om die dinge na te speur wat God nie openbaar het nie; daarom vind hulle geen oplossing vir hulle moeilikhede nie; daar is ook diegene onder hulle wat geneig is om te twyfel en fout te soek, en hulle meen dat hulle hierin genoegsame rede vind vir die verwerping van die Heilige Skrifte. Ander kan weer nie 'n bevredigende oplossing vir die probleem van die sonde vind nie, omdat tradisie en verkeerde skriftuitleg die leer van die Bybel aangaande die karakter van God, die aard van Sy regering en die beginsels waarvolgens Hy met die sonde handel, bedek.

Dit is onmoontlik om die oorsprong van die sonde te verklaar sodat daar 'n rede vir die bestaan daarvan gegee kan word. Maar daar kan nogtans genoeg verstaan word aangaande die oorsprong en die finale uitdaging van die sonde om die regverdigheid en goedheid van God in al Sy handelinge met die boosheid ten volle te openbaar. Daar is niks wat duideliker in die Skrifte geleer word as die feit dat God geensins verantwoordelik is vir die sonde nie; dat daar geen willekeurige onttrekking van goddelike genade en geen gebrek in die goddelike regering was wat rede vir die opstand in die hemel kon gegee het nie. Die sonde is 'n indringer vir wie se bestaan geen rede gegee kan word nie. Dit is 'n verborgenheid en onverklaarbaar; om verskoning daarvoor te maak, sou beteken om dit te verdedig. As daar 'n verskoning of 'n rede voor gevind kon word, sou dit nie meer sonde wees nie. Ons enigste definisie van sonde is die wat in die Woord van God daarvan gegee word: „Die sonde is die ongeregtigheid.” Dit is die uitwerking van 'n beginsel wat in stryd is met die groot werk van liefde wat die grondslag van die goddelike regering is.

Voor die koms van die sonde het daar vrede en vreugde in die ganse heelal geheers. Alles was in volkome ooreenstemming met die wil van die Skepper. Liefde vir God het bo alles gestaan en liefde vir die naaste was onpartydig. Christus, die Woord, die eniggebore van God, was een met die ewige Vader—een in natuur, karakter en doel—en Hy was die enigste wese in die ganse heelal wat in al die raadsbesluite en planne van God kon deel. Deur Christus het die Vader al die hemelse wesens geskape. „In Hom is alle dinge geskape wat in die hemele en op die aarde is, . . . trone sowel as heerskappye en overhede en magte;” en aan Christus, net soos aan die Vader, het die ganse hemel trou bewys. (Kol. 1:16.)

Omdat die wet van liefde die grondslag van Gods regering is, het die geluk van alle geskape wesens afgehang van volkome ooreenstemming met die groot beginsels van geregtigheid daarvan. God verwag van al Sy skepsels liefdesdiens—'n liefde wat sy ontstaan in 'n intelligente besef van Sy karakter het. Hy het geen behag in gedwonge liefde nie en aan almal het Hy 'n vrye wil gegee sodat hulle

hom vrywillig kan dien.

Maar daar was een wat verkies het om hierdie vryheid te misbruik. Die sonde het sy ontstaan gehad by hom wat, naas Christus, die hoogste deur God vereer is en wat in mag en heerlikheid die hoogste onder die bewoners van die hemele gestaan het. Voor sy val was Lucifer een van die skutengele, heilig en onbesoedeld. „So spreek die Here Here: Jy was die seëlring van ewerdigheid, vol van wysheid en volmaak in skoonheid. Jy was in Eden, die tuin van God; allerhande edelgesteentes was jou bedekking.” „Jy was 'n gerub met uitgespreide vlerke wat beskut, en Ek het jou so gemaak; jy was op die bellige godeberg; jy het gewandel tussen die vurige gesteentes. Jy was volkome in jou weë van die dag af dat jy geskape is, totdat daar ongeregtigheid in jou gevind is.” Eseg. 28: 12-15.

Lucifer kon in die guns van God gebly het, bemin en vereer deur die engelskare en hy kon sy edele kragte tot seën van andere en tot verheerliking van sy Skepper gebruik het. „Maar” het die profeet gesê, „hoofmoedig het jou hart geword oor jou skoonheid; jy het jou wysheid verderwe weens jou glans.” (Eseg. 28:17.) Traps-gewyse het Lucifer toegegee aan sy begeerte vir selfverheffing. Hy het sy hart gemaak soos die hart van 'n god. „En jy het in jou hart gesê: Ek wil . . . my troon verhef bo die sterre van God en sit op die berg van samekoms in die uithekke van die noorde. . . . Ek wil klim bo die hoogtes van die wolke, my gelykstel met die Allerhoogste!” (Eseg. 28:6; Jes. 14:13, 14.) In stede van Gods skepsels te leer om Hom bo alles lief te hê, het Lucifer pogings aangewend om hulle te wen om hom te dien en te buidig. En weens die feit dat hy die eer begeer het wat deur die ewige Vader aan Sy Seun gegee is, het hierdie skitterende van engele na die mag wat alleen aan Christus toekom om uit te oefen, gestrewe.

Die ganse heelal het daarin behag geskep om die Skepper se heerlikheid te weerspieël en Hom te loof. Terwyl God op hierdie manier vereer is, het vrede en vreugde geheers. Maar nou het daar 'n wanklank in die hemelse harmonie gekom. Eersug en selfverheffing is in stryd met Gods plan en het vrees laat ontstaan in harte waarin die heerlikheid van God allesoortrefsend was. Die hemelse rade het met Lucifer gepleit. Die Seun van God het aan hom die grootheid en goedheid en regverdigheid van die Skepper voorgehou, asook die onveranderlikheid van Sy wet. God het self die orde van die hemel bevestig; en deur daarvan af te wyk, sou Lucifer sy Skepper oortreë en sy eie ondergang bewerk. Maar hierdie waarskuwing wat in oneindige liefde en genade geskied het, het slegs 'n gees van weerstand laat ontstaan. Lucifer het sy jaloesie teenoor Christus die oorhand laat kry en hy het slegs meer vasberade geword.

Hoofmoed weens sy eie heerlikheid het sy sug na opperbeerskappy gevoed. Die hoër eer wat Lucifer aangedoen is, is nie waardeer as 'n gawe van God nie en het geen dankbaarheid teenoor die Skepper by hom uitgelok nie. Hy het hom verlustig in sy glans en verhevenheid en hy het hom beywer om aan God gelyk te wees. Die hemelse leerfare het hom liefgehad en geëer. Dit het die engele behaag om sy bevel uit te voer en hy het meer wysheid en heerlikheid as hulle almal gehad. Maar die Seun van God was die erkende vors van die hemel, een met die Vader in mag en gesag. Christus kon deelneem aan al die raadsbesluite van God, terwyl Lucifer nie toegelaat is om in die goddelike planne seggenskap te hê nie. „Waarom,” het hierdie magtige engel gevra, „moet Christus hierdie oppergesag hê? Waarom moet Hy bokant Lucifer vereer word?”

Lucifer het sy plek in die onmiddellike teenwoordigheid van God

verlaat en die gees van ontevredenheid onder die engele versprei. Hy het baie geheimsinnig te werk gegaan en sy ware doel 'n tyd lank verborg onder 'n skyn van eerbied vir God. Hy het getrag om ontevredenheid op te wek teenoor die wette waaronder die hemelse wesens gestaan het, en hy het beweer dat hulle onnodige beperkings opgelê het. Uitgaande van die standpunt dat hulle natuur heilig was, het hy aangevoer dat die engele die inspraak van hulle eie wil moes gehoorsaam. Hy wou medelyde vir homself opwek deur aan te voer dat God hom met onreg behandel, het deur die hoogste eer aan Christus te gee. Hy het aangevoer dat hy in sy strewe na groter mag en eer nie na selfverheffing gemik het nie, maar dat hy getrag het om vryheid te verkry vir al die bewoners van die hemel, sodat hulle deur middel daarvan 'n hoër lewe kon bereik.

In Sy groot genade was God lank met Lucifer geduldig. Hy is nie onmiddellik onthef van sy hoë posisie toe hy die gees van ontevredenheid die eerste maal geopenbaar het nie, en selfs ook nie toe hy sy valse aansprake aan die lojale engele begin voorstel het nie. Nog lank het hy in die hemel gebly. Keer op keer is daar aangebied om hom te vergewe, op voorwaarde dat hy hom bekeer en onderwerp. Pogings soos alleen deur oneinigdie liefde en wysheid aangewend kon word, is aangewend om hom van sy dwaling te oortuig. Die gees van ontevredenheid was voorheen nooit in die hemel bekend nie. Lucifer self het nie dadelik gesien waarheen hy gevoer is nie; hy het nie die ware aard van sy gevoelens verstaan nie. Maar toe daar bewys is dat daar geen rede vir sy ontevredenheid was nie, is Lucifer oortuig dat hy verkeerd was, dat die goddelike aansprake regverdig was en dat hy dit voor die ganse hemel behoort te erken. As hy dit gedoen het, sou hy homself en baie engele gered het. In hierdie tyd het hy nog nie ten volle sy trou aan God versak nie. Alhoewel hy sy posisie as skutengel verlaat het, kon hy weer, as hy gewillig was om tot God terug te keer, die wysheid van die Skepper te erken en met tevredenheid sy plek te beklee wat aan hom gegee is in God se groot plan, in sy vorige posisie herstel word. Maar hoogmoed wou hom nie toelaat om hom te onderwerp nie. Hardnekkig het hy die weg wat hy ingeslaan het, verdedig; hy het aangevoer dat hy nie bekering nodig het nie en hy het hom heeltemal oorgegee aan die groot stryd teen sy Maker.

Al die kragte van sy meeserverstand het hy nou ingespan in die werk van bedrog om die medelyde van die engele wat onder sy bevel gestaan het, te verkry. Selfs die feit dat Christus hom gewaarsku en raad gegee het, het hy verdraai om sy eie planne te bevorder. Aan diegene wat hom die meeste vertrou het, het Satan homself voorgestel as iemand wat ten onregte veroordeel is, dat sy posisie nie gerespekteer is nie en dat sy vryheid beperk sou word. Van 'n wanvoorstelling van die woorde van Christus het hy oorgegaan tot verdraaiing en valsheid en hy het die Seun van God beskuldig van 'n plan om hom te verneder voor die hemelbewoners. Ook het hy probeer om die lojale engele vals te beskuldig. Almal wat hy nie kon oorhaal en heeltemal aan sy kant bring nie, het hy van onverskilligheid teenoor die belange van die hemelse wesens beskuldig. Hy het diegene wat getrug gebly het aan God, beskuldig van dieselfde ding waarmee hy besig was. In 'n poging om die beskuldiging van Gods onreg teenoor hom te bewys, het hy hom tot 'n verkeerde uitleg van die woorde en handeling van die Skepper begewe. Sy beleid was om die engele met listige argumente aangaande die planne van God in verwarring te bring. Die eenvoudige dinge het hy in geheimsinnigheid gehul en deur listige verdraaiings het hy twyfel verwek in verband met die duidelikste verkларings van Jehova. Sy hoë posisie en sy noue verbinding met die goddelike administrasie het krag aan sy bewerings verleen en vele is oorgehaal om met hom saam te staan in sy rebellie teen die gesag van die hemel.

In Sy wysheid het God Satan toegelaat om voort te gaan totdat die gees van ontevredenheid tot werklike opstand oorgegaan het. Dit was nodig om sy planne ten volle te laat ontwikkel, sodat die ware aard en strekking daarvan deur almal gesien kon word. As gesalide gerub was Lucifer hoog verheve; die hemelse wesens het hom baie liefgehad en sy invloed oor hulle was sterk. Nie slegs die hemelse wesens het onder Gods heerskappy gestaan nie, maar ook al die wêreld wat Hy geskape het; en Satan het gemeen

dat as hy die engele in die hemel in sy opstand kon meevoer, hy dit ook na die ander wêreld sou kon oordra. Op behendige wyse het hy sy kant van die saak gestel en hy het drogredes en valsheid gebruik om sy doel te bereik. Sy mag om te bedrieg was baie groot en deur 'n mantel van valsheid te dra, het hy groot voorsprong gekry. Sels die lojale engele kon nie ten volle sy ware karakter beseef of die gevolge van sy werk vooruit sien nie.

Satan het so 'n geëerde posisie beklee en sy daad was so in geheimsinnigheid gehul dat dit moeilik was om die ware aard van sy werk aan die engele te openbaar. Totdat dit eers ten volle ontluik het, sou die sondigheid van die sonde nie geopenbaar word nie. Tot nog toe was die sonde onbekend in die heelal van God en die heilige wesens het geen begrip van die ontsettende aard daarvan gehad nie. Hulle kon nie die vreeslike gevolge van die verwerping van die goddelike wet voorsien nie. Aan die begin het Satan sy werk onder die listige voorwendsel van getrouheid aan God bedek. Hy het voorgesê dat hy daarop uit was om die eer van God te bevorder, Sy regering te bestendig en die welsyn van die hemelbewoners te bewerk. Terwyl hy besig was om ontevredenheid onder sy ondergeskikte engele te saai, het hy op alinskse wyse probeer om dit te laat voorkom of hy besig was om ontevredenheid uit die weg te ruim. Toe hy daarop aangedring het dat daar veranderinge gemaak moet word in die orde en wette van Gods regering, het hy voorgesê dat dit nodig was ten einde eenstemmigheid in die hemel te bewaar.

In Sy handeling met die sonde kon God alleen geregtigheid en waarheid laat geld. Satan kon dinge gebruik wat God nie kon gebruik nie, naamlik vleiery en bedrog. Hy het getrag om die Woord van God te verdraai en het Gods regering verkeerd aan die engele voorgestel, voorgewende dat God onregverdig gehandel het deur die hemelbewoners aan wette en reëls te onderwerp; hy het aangevoer dat God deur onderwerping en gehoorsaamheid van Sy skepsels te eis, maar net op selfverheffing uit was. Daar moes dus aan die hemelbewoners sowel as aan al die wêreld bewys word dat Gods regering regverdig en Sy wette volmaak is. Satan het probeer om dit te laat blyk dat hy self daarop uit was om die welsyn van die heelal te bevorder. Die ware karakter van die indringer en sy ware doel moes deur almal verstaan word. Hy sou geleentheid kry om homself te openbaar deur sy bose werke.

Satan het Gods regering geblameer vir die onenigheid wat sy handelwyse in die hemel veroorsaak het. Hy het verklaar dat alle kwaad die gevolg van die goddelike administrasie was. Hy het te kenne gegee dat dit sy doel was om te verbeter op die wette van Jehova. Dit was dus noodsaaklik dat hy geleentheid moes kry om die aard van sy aansprake te demonstreer en sy voorgestelde veranderinge in die goddelike wet uit te werk. Sy eie werk moes hom veroordeel. Van die begin af het Satan beweer dat hy nie 'n rebel was nie. Die ganse heelal moes nou sien hoedat die bedriër ontmasker word.

Sels toe daar besluit is dat hy nie langer in die hemel kon vertoef nie, het Ewige Wysheid besluit om Satan nie te vernietig nie. Aangesien slegs liefdesdiens by God aanneemlik is, moet die trou van Sy skepsels op 'n oortuiging van Sy regverdigheid en goedheid berus. Omdat hulle nie die aard en die gevolge van die sonde kon beseef nie, sou die hemelbewoners en die bewoners van die ander wêreld destyds nie die regverdigheid en genade van God verstaan het as hys Satan sou verdelf het nie. As God hom dadelik vernietig het, sou hulle Hom uit vrees eerder as uit liefde gedien het. Die invloed van die bedriër sou dan nie ten volle vernietig en die gees van opstand volkome verdelf word nie. Die sonde moes toegelaat word om te ontwikkel. Vir die welsyn van die ganse heelal moes Satan toegelaat word om deur die ewigheid heen sy beginsels ten volle uit te werk, sodat sy beskuldigings teen die goddelike regering in hulle ware lig deur al die geskape wesens gesien kon word en sodat die regverdigheid en genade van God en die onveranderlikheid van Sy wet vir ewig bevestig kon word.

Satan se opstand sou deur die eeue heen 'n les wees vir die heelal, 'n gedurige getuienis van die aard en die vreeslike gevolge van die sonde. Die uitwerking van Satan se regering op beide mense en engele sou die gevolge van die tersydstelling van goddelike gesag aantoon. Dit sou bewys dat die welsyn van al Gods skepsels aan

die voortbestaan van sy regering en sy wet verbonde is. Die geskiedenis van hierdie ontsettende opstand sou dus 'n voortdurende vrwaring vir al die heilige wesens wees om te belet dat hulle bedrieg word wat betref die ware aard van oortreding en om hulle te bewaar van die sonde en die straf daarop.

Selfs tot die einde van die stryd in die hemel het die groot indringer getrag om homself te regverdig. Toe daar aangekondig is dat hy met al sy aanhangers uit daardie salige oord verban sou word, het die aartsrebel reguit sy minagting vir die Skepper se wet verklaar. Hy het sy bewering herhaal dat die engele nie onderdanig behoort te wees nie, maar dat hulle moes vry wees om hulle eie wil wat hulle altyd reg sou lei, te volg. Hy het die goddelike wette as 'n beperking van hulle vryheid veroordeel en het verklaar dat dit sy doel was om die afskaffing van wet te verkry, sodat die leërske van die hemel, bevry van hierdie beperking, tot 'n hoër en heerliker bestaan kan voortgaan.

Soos een man het Satan en sy navolgers alle blaam vir hulle opstand op Christus gewerp en verklaar dat daar nooit opstand sou gewees het as daar geen teregwyssing was nie. Hardnekkig en uitdagend in hulle ontrouheid, tevergeefs tragende om die regering van God omver te werp en nogtans op godslasterende wyse beweerende dat hulle die onskuldige slagoffers van verdrukking was, is die aartsrebel en sy aanhangers eindelik uit die hemel geverg.

Dieselfde gees wat die rebellie in die hemel laat ontstaan het, veroorsaak nog rebellie op die aarde. Onder die mense volg Satan dieselfde beleid wat hy met die engele gevolg het. Sy gees heers vandag in die kinders van ongehoorsaamheid. Net soos hy, trag hulle om die beperkings van Gods wet af te skaf en hulle belooft vryheid aan die mense deur oortreding van die gebooe. Bestrafing van die sonde verwek nog die gees van haat en weerstand. Waar mense oortuig word deur Gods boodskappe van waarskuwing, lei Satan hulle om hulself te regverdig en om die medelyde van andere in hulle sondige lewe te soek. Pleks van hulle sondes te versaa, verwek hulle verontwaardiging teenoor die een wat hulle bestraf, asof hy die enigste oorsaak is van hulle moeilikheid. Sedert die dae van regverdige Abel tot in ons tyd, is dit nog die gees wat geopenbaar word teenoor diegene wat dit durf waag om die sonde te bestraf.

Deur dieselfde wanvoorstelling van die karakter van God as wat hy in die hemel gebesig het, naamlik om God as 'n harde en tiranniese meester voor te stel, lei Satan die mens tot sonde. En omdat hy sover geslaag het, verklaar hy dat dit Gods onregverdige beperkings is wat tot die val van die mens gelei het, net soos dit ook die oorsaak was van sy eie opstand.

Maar die Ewige God self verklaar Sy karakter, „Here, Here, 'n barmhartige en genadige God, lankmoedig en groot van goederdienheid en trou; wat die goederdienheid hou vir duisende, wat ongeregtigheid en oortreding en sonde vergewe, maar nooit ongestraft laat bly nie.” Exod. 34:6, 7.

Deur die verbanning van Satan uit die hemel het God Sy regverdigheid verklaar en die eer van Sy troon gehandhaaf. Maar toe die mens gesondig het deur toe te gee aan die bedriëry van hierdie afvallige gees, het God bewys gelewer van Sy liefde deur die opoffering van Sy eniggebore Seun om te sterf vir die gevalle mensdom. In die versoening word die karakter van God geopenbaar. Die kruis openbaar aan die ganse heeal dat die regering van God nie verantwoordelik was vir die sondige weg wat Lucifer ingeslaan het nie.

In die ontmoeting tussen Christus en Satan tydens die Heiland se aardse bediening is die karakter van die groot bedriër geopenbaar. Niks kon op so 'n doeltreffende wyse die liefde vir Satan uit die harte van die engele en die ander wesens wat getrou gebly het, wegneem het soos sy wrede oorlog teen die Verlosser van die wêreld nie. Die vermetele godslastering wat geopenbaar is in sy versoek dat Christus aan hom hulde moes betoon; sy aanmatiging deur Hom na die bergtop en die dak van die tempel te neem en die klaarbyklike kwaadwillige bedoeling toe hy by Christus aangedring het dat Hy Homself daarvandaan moes neerwerp; sy kwaadwillige vervolging van Christus van plek tot plek; sy oordringing van die priesters en die volk om Christus se liefde te verwerp en eindelik uit te roep, „Kruisig Hom, kruisig Hom!”—dit alles het die verbasing en die verontwaardiging van die heeal uitgeloek.

Dit is Satan wat verantwoordelik is vir die wêreld se verwerping van Christus. Die vors van boosheid het al sy krag en liste ingespan om Jesus te vernietig; want hy het gesien dat die Heiland se genade en liefde, Sy ontferming en teerheid, die karakter van God aan die wêreld voorgestel het. Satan het elke aanspraak van die Seun van God bestry en hy het mense gebruik as sy werktuie om die Heiland se lewe met lyding en droefheid te vervul. Die drogredes en valsheid waarmee hy getrag het om die werk van Jesus te verhinder, die haatdraendheid wat geopenbaar is deur die kinders van ongehoorsaamheid, sy wrede beskuldigings teen Hom wie se lewe 'n voorbeeld van ongewenaarde goedheid was—dit alles was die gevolg van diepgetroefde weerwraak. Die verkropte nyd en kwaadwilligheid, haat en weerwraak, het op Golgota teen die Seun van God losgebars, terwyl die ganse hemel die toneel met stille afsku aankou het.

Nadat Christus die groot offer gegee het, het Hy opgevaar en Hy het die aanbidding van engele gewier totdat Hy eers die versoek gerig het, „Vader, Ek wil dat waar Ek is, hulle wat U My gegee het, ook saam met My sal wees.” (Joh. 17:24.) Toe het die antwoord met onuitspreeklike liefde en krag van die Vader se troon gekom, „Al die engele van God moet Hom aanbid.” (Heb. 1:6.) Daar was nie 'n vlek aan Jesus nie. Sy vernedering beëindig en opoffering voltooi, is daar aan Hom gegee 'n naam wat bo elke naam is.

Nou was Satan se skuld bewys. Hy het sy ware karakter as leuenaar en moordenaar geopenbaar. Daar is gesien dat dieselfde gees wat hy geopenbaar het in sy beheersing van die mense wat onder sy mag is, ook geopenbaar sou word as hy toegelaat was om die hemelbewoners te beheers. Hy het beweer dat die oortreding van Gods wet vryheid en verheffing sou bring; daar is getoon dat die uitwerking slawerny en verlaging is.

Satan se leuenagtige beskuldigings teen die goddelike karakter en regering is nou in hulle ware lig getoon. Omdat God onderdanigheid en gehoorsaamheid van Sy skepsels eis, het hy gesê dat God Homself maar net wou verhef en hy het beweer dat die Skepper, terwyl Hy selfverloëning van ander eis, self geen opoffering maak nie. Daar is nou gesien dat die Heerser van die heeal die grootste opoffering wat daar kan gemaak word vir 'n gevalle en sondige geslag, gemaak het; wat God het in Christus die wêreld met Homself versoën. (2 Kor. 5:19.) Daar is ook gesien dat Lucifer uit 'n sug na eer en oppermag die deur oopgemaak het vir die sonde, terwyl Christus teen die sonde te vernietig. Homself verneder en tot die dood gehoorsaam geword het.

God het Sy afsku vir die beginsels van opstand geopenbaar. Die ganse hemel het 'n openbaring van Sy regverdigheid gesien, beide in die veroordeling van Satan en die verlossing van die mens. Lucifer het verklaar dat as die wet van God onveranderlik en die straf daarop onverbiddelik is, elke oortreder vir ewig die guns van die Skepper verbeur het. Hy het verklaar dat die sondige geslag nie verlos kon word nie en dat hulle dus aan hom behoort. Maar die dood van Christus was 'n argument ten behoeve van die mens wat nie weerlê kon word nie. Die straf van die wet het op Hom wat gelyk aan God was, geval en dit het die mens vrygestaan om die geregtigheid van Christus aan te neem en deur 'n lewe van boetvaardigheid en vernedering te oorwin, net soos die Seun van God die mag van Satan oorwin het. God is dus regverdig, terwyl Hy nogtans almal kan regverdig wat in Jesus glo.

Maar dit was nie alleen om die mens te verlos dat Christus na die aarde gekom het om te ly en te sterf nie. Hy het gekom om die wet groot en heerlik te maak, nie alleen sodat die aardbewoners die wet so mag beskou nie, maar om aan al die wêreld te toon dat Gods wet onveranderlik is. As die eise van die wet ter syde gestel kon word, sou dit nie nodig gewees het vir die Seun van God om Sy lewe te gee om versoening te doen vir die oortreding daarvan nie. Die dood van Christus bewys die onveranderlikheid daarvan. En die opoffering waartoe ewige liefde die Vader en die Seun gedring het vir die verlossing van sondars, toon aan die ganse heeal—soos slegs die verlossingsplan kan doen—dat geregtigheid en genade die grondslag van die wet en die regering van God is.

In die uiteindelijke oordeel sal daar gesien word dat daar geen verskoning vir die sonde is nie. Wanneer die Regter van die ganse

aarde aan die Satan sal vra, „Waarom het jy teen My gerebelleer en My beroof van die onderdane van My koninkryk?“ sal die beweerker van die sonde geen verskoning hê nie. Elke mond sal toe wees en die opstandige leerders sal spraakloos staan.

Terwyl die kruis van Golgota aantoon dat die wet van God onveranderlik is, verklaar dit ook aan die ganse heeal dat die loon van die sonde die dood is. Die Heiland se sterwenswoorde, „Dit is volbring,“ het Satan se doodsklok gelui. Die groot stryd wat so lank aan die gang was, is toe beslis en die uiteindelijke verdelging van die sonde is verseker. Die Seun van God het deur die poorte van die graf gegaan „sodat Hy deur die dood hom tot niet kon maak wat mag oor die dood het—dit is die duivel.“ (Heb. 2:14.) Lucifer se sug na selfverheffing het hom gelei om te sê, „Ek wil . . . my troon verhef bo die sterre van God. . . Ek wil . . . my gelykstel met die Allerhoogste!“ (Jes. 14:13, 14.) God het gesê: „Ek het jou tot as gemaak op die aarde . . . en [jy] sal daar nie meer wees tot in ewigheid nie.“ (Eseg. 28:18, 19.) Wanneer daardie dag aanbreek

wat „brand soos 'n oond, . . . dan sal al die vermeteles en almal wat goddeloosheid doen, 'n stoppel wees; en die dag wat kom sal hulle aan die brand steek, sê die Here van die leerders; sodat dit vir hulle geen wortel of tak sal oorlaat nie.“ Mal. 4: 1.

Die ganse heeal sal dan getuies wees van die aard en gevolge van die sonde. Terwyl die uitdelging daarvan aan die begin oneer aan God sou gebring en die engele sou laat vrees het, sal dit nou Sy liefde bewys en Sy eer bevestig voor al die wesens van die heeal wat daarin behae skep om Sy wil te doen en in wie se harte Sy wet is. Nooit weer sal daar sonder voorkom nie. Die Woord van God sê, „Die benoudheid sal nie tweemaal opkom nie.“ (Nah. 1: 9.) Die wet van God wat deur Satan bestempel is as 'n juk van slawerny, sal geëer word as die wet van vryheid. 'n Getoeste en beproefde skepping sal nooit weer afwyk van sy trou aan Hom wie se karakter so volkome aan hulle as grenslose liefde en oneindige wysheid geopenbaar is nie.

You have just read all or most of *chapter 29* from the book, *The Great Controversy*, in the *Afrikaans Language*. This chapter, other chapters, and part or all of the entire book are available on special order in quantity amounts in 23 languages.

PRINTED BY:

TRAIL GUIDES - BOX 300, ALTAMONT, TN 37301 USA

FOR FURTHER INFORMATION AND LITERATURE, PLEASE CONTACT:

Die Vroeë Christelike Kerk

IN sy tweede brief aan die Thessalonicense het die apostel Paulus die groot afval voorspel wat daar sou kom met die opkoms van die pousdom. Hy het verklaar dat die dag van Christus nie sou kom aler die groot afval gekom het nie: „Want eers moet die afval kom en die mens van sonde geopenbaar word, die seun van die verderf, die teistander wat hom verhef bo elkeen wat God genoem word of voorwerp van aanbidding is, sodat hy in die tempel van God as God sal sit en voorgee dat hy God is.” 2 Thess. 2: 3, 4. En wat meer is, die apostel het sy broeders gewaarsku: „Die verborgenheid van die ongeregtigheid is al aan die werk.” 2 Thess. 2: 7. Sels in daardie tyd al het hy gesien hoedat die dwaalleer die kerk binnesluip en die weg vir die ontwikkeling van die pousdom berel.

Trapsgewyse, eers stil en sluipend, en dan openlik, namate dit in krag en beheer oor die verstand van mense toegeneem het, sou die verborgenheid van ongeregtigheid sy bedrog en godslasterende werk voortsit. Byna ongemerk het heldense gewoontes die Christelike kerk binnegekom. Kompromis en gelykvormigheid aan die wêreld is vir 'n tyd teengehou deur die vreeslike vervolgings wat die kerk van paganisme verduur het. Maar namate die vervolging opgehou en die Christelike geloof die paleise van konings binnegedring het, het die kerk die nederige eenvoud van Christus en Sy apostels versak vir die prag en praal van heidense priesters en heersers. In die plek van die dinge wat God beveel het, is menslike teorieë en oorleerwings aangeneem. Die sogenaamde bekering van Konstantyn in die begin van die vierde eeu, het groot blydskap verwek en die wêreld het, geklee in 'n vorm van geregtigheid, die kerk binnegestap. Nou het die verdorwenheid vinnig toegeneem. Paganisme, terwyl dit geskyn het of dit oorwin is, het oorwinnaar geword; sy gees het die kerk beheers; sy leerstellings, seremonies en bygeloof is opgeneem in die geloof en godsdiens van die sogenaamde navolgers van Christus.

Hierdie kompromis tussen Paganisme en die Christelike geloof het die „mens van sonde” as gevolg gehad, wat, volgens die profesie, homself as teenstander bokant God sou verhef. Hierdie reusestelsel van valse godsdiens is 'n meesterstuk van Satan se mag — 'n monument aan sy pogings om self die troon te bestyg om die aarde volgens sy wil te regeer.

Satan het eenkeer probeer om 'n kompromis met Christus aan te gaan. In die woestyn van versoeking het hy na die Seun van God gekom en nadat hy al die koninkryke van die wêreld en hulle heerlikheid aan Hom gewys het, het hy aangebied om alles aan Hom oor te gee as Hy maar net die oppermag van die vors van duisternis sou erken. Christus het die aanmatigende versoeker bestraf en hom gedwing om weg te gaan. Maar waar Satan dieselfde versoekings aan mense bring, het hy meer sukses. Ten einde wêreldlike voordeel en eer te verkry, is die kerk daartoe gebring om die guns en ondersteuning van die groot manne van die aarde te soek, en nadat hy Christus verwerp het; is hy beweeg om hom te onderwerp aan die

verteenwoordiger van Satan, die biskop van Rome.

Dit is een van die vernaamste leerstellings van die Roomse geloof dat die pous die sigbare hoof van die algemene kerk van Christus is, beklee met oppergesag oor biskoppe en leraars in alle dele van die wêreld. En om dinge te vererger is die titels van die Godheid aan die pous gegee. Hy is genoem, „Here God die pous,” en word as onfeilbaar beskou. Hy maak aanspraak op die erbetoning van alle mense. Diezelfde aanspraak wat Satan in die woestyn van versoeking gemaak het, maak hy vandag nog deur die Kerk van Rome en menigtes is bereid om aan hom eer te bewys. (Sien Aanhangel.)

Maar diene wat God vrees en eer, beantwoord hierdie hemeltergende aanmatiging soos Christus dié van die listige vyand beantwoord het: „Die Here jou God moet jy aanbid en Hom alleen dien.” Luk. 4: 8. God het nooit iets in Sy Woord gered dat Hy 'n mens aangestel het as hoof van die kerk nie. Die leerstelling van pouslike opperheerskappy bots regstreeks met die leer van die Skrifte. Die pous het geen mag oor die kerk van Christus, behalwe die wat hy verkry het deur middel van onwettige toeëiening nie.

Die Katolieke hou vol met die beskuldiging teen Protestante van kettery en van moedswillige afskeiding van die ware kerk, maar hierdie beskuldigings is eerder op hulleelf van toepassing. Hulle is die mense wat die banier van Christus laat sak en afgewyk het van die „geloof wat eenmaal aan die heiliges oorgelewer is.” (Judas 3.)

Satan het goed geweet dat die Heilige Skrifte mense sou verlig om sy bedrog te sien en om sy mag te weerstaan. Dit was deur die Woord dat sels die Verlosser van die wêreld sy aanvalle afgeslaan het. Met elke aanval het Christus die skild van ewige waarheid opgehef, en gesê, „Daar is geskrywe.” Elke voorstel wat die vyand gemaak het, het Hy beantwoord met die wysheid en krag van die Woord. Om sy heerskappy oor die mense te handhaaf, asook die gesag van die pouslike indringer, moet hy hulle onkundig hou aangaande die Skrifte. Die Bybel verhef God en plaas die mens in sy ware posisie; daarom moet die heilige waarhede van die Woord bedek en onderdruk word. Dit is die logika van die Roomse Kerk. Vir honderde jare is die verspreiding van die Bybel verbied. Die mense is verbied om dit te lees of in hulle hulse te hê en gewetenlose priesters en prelate het die leerstellings daarvan vertolk om hulle eie aanmatigings te staaf. As gevolg hiervan is die pous byna algemeen erken as die plaasvervanger van God op die aarde, beklee met gesag oor Kerk en Staat.

Met die openbaarder van dwaalleer uit die weg geruim, kon Satan na willekeur werk. Die profesie het verklaar dat die pousdom sou probeer „om tye en wet te verander.” (Dan. 7: 25.) Hy het ook nie lank gewag om dit te probeer nie. Om aan die bekeerlinge uit die heidendom iets te gee in die plek van die afgode wat hulle aanbid het en om hulle uiterlike aanname van die Christelike geloof te vergemaklik, is die verering van beelde en relikwieë trapsgewyse in die Christelike godsdiens ingevoer. 'n Dekreet van 'n algemene vergadering het eendelik hierdie stelsel van afgodery bekragtig. Om sy helligskennis te voltooi, het Rome hom aangemati om die tweede gebod uit die wet van God te verwyder, naamlik die gebod wat die aanbidding van beelde verbied; en van die tiende gebod het hulle

twee geboole gemaak om die getal tien te bewaar. (Sien Aanhangsel.)

Hierdie gees van toegewing aan Paganisme het die weg geopen vir 'n nog groter veronagsaming van die gesag van God. Satan, werkende deur ontoegewyde leiers van die kerk, het sy hande ook aan die vierde gebod geslaan en probeer om die outydse Sabbat, die dag wat God gesien en geheilig het (Gen. 2: 2, 3), af te skaaf, en in die plek daarvan die feesdag te verhef wat deur die heidene vereer is as „die eerbiedwaardige dag van die son.” Hierdie verandering is in die begin nie openlik gemaak nie. In die eerste eeue is die ware Sabbat deur alle Christene gevier. Hulle was ywerig vir die eer van God en daar hulle geglo het dat Sy wet onveranderlik is, het hulle die heilighheid van die geboole nougeset bewaar. Maar met groot listigheid het Satan deur sy werktuie sy doel bereik. Om die aandag van die mense te vestig op Sondag, is daardie dag afgesonder as 'n feesdag ter ere van die opstanding van Christus. Op daardie dag is godsdiensoefeninge gehou, maar dit was nogtans beskou as 'n dag vir onspanning en die Sabbat was nog as heilige dag beskou.

Om die weg te berei vir die werk wat hy van plan was om te doen, het Satan Jode beweeg, voor die eerste koms van Christus, om die Sabbat te belemmer, met 'n aantal nougesette bepalinge wat die viering daarvan 'n las gemaak het. En nou, terwyl hy voordeel trek uit die valse lig waarin hy dié dag gestel het, het hy dit veragtelik bestempel as 'n Joodse instelling. Terwyl die Christene oor die algemeen aangehou het om Sondag te vier as 'n vreugdefees, het hy hulle gelei, ten einde hulle haat vir Judaïsme te toon, om die Sabbat in 'n vasdag te verander — 'n dag van droefheid en somberheid.

Aan die begin van die vierde eeu het Keiser Konstantyn 'n dekreet uitgevaardig wat Sondag as openbare feesdag deur die hele Romeinse Ryk verklaar het. (Sien Aanhangsel.) Die dag van die son is deur sy heidense onderdane vereer en deur Christene geëerbiedig; dit was die keiser se beleid om die teenstrydige elemente in die heidendom en die Christendom te verenig. Hy het dit op aandrang van die biskoppe van die kerk gedoen wat, besiel met ambisie en 'n dors na mag, gesien het dat as dieselfde dag deur beide Christene en heidene vereer sou word, dit die uterlike aanname van die Christelike geloof vir die heidene sou vergemaklik; daardeur sou die mag en heerlikheid van die kerk toeneem. Maar hoewel baie godvresende Christene trapsgewyse daartoe gebring is om Sondag te beskou as 'n dag met 'n sekere mate van heilighheid, het hulle nog getrou gebly aan die Sabbat as die heilige dag van die Here en, in gehoorsaamheid aan die vierde gebod, het hulle dit gehou.

Maar die aartsbedriëf het nog nle sy werk klaar gehad nie. Hy was vasbeslote om die Christendom onder sy banier te skaar en om sy mag te laat geld deur sy plaasvervanger, die trotse pous, wat aanspraak gemaak het daarop dat hy die verteenwoordiger van Christus is. Deur middel van halfbekeerde heidene, eersugtige prelate en wêreldliedende kerkmanne, het hy sy doel bereik. Groot vergaderings is van tyd tot tyd gehou waar die waarheidselektors van die kerk uit alle dele van die wêreld saamgekom het. Op byna elke vergadering is die Sabbat wat God ingestel het, steeds laer en laer afgedruk terwyl Sondag in dieselfde mate verhoog is. As gevolg hiervan is die heidense feesdag eindelik vereer as 'n goddelike in-

stelling terwyl die Bybelse Sabbat bestempel is as 'n oorblyfsel van Judaïsme en diegene wat dit gevier het, is vervloek.

Die groot ongelukke het eindelik daarin geslaag om homself te verhef bo elkeen wat God genoem word of 'n voorwerp van aanbidding is. (2 Thess. 2: 4.) Hy het dit gewaag om die enigste gebod van die heilige wet te verander wat die mensheid op onmiskenbare wyse gewys het op die ware en lewende God. In die vierde gebod is God geopenbaar as die Skepper van die hemele en die aarde en dit onderskei Hom van alle valse gode. Dit was as gedenkteken van die skepping dat die sewende dag geheilig is as rusdag vir die mensdom. Die doel daarvan was om die lewende God altyd aan die mense voor te hou as die Bron van die Lewe en die voorwerp van vereering en aanbidding. Satan is daarop uit om mense af te lok van hulle getrouheid aan God en gehoorsaamheid aan Sy wet; daarom is sy pogings veral gemik op daardie gebod wat God aanwys as die Skepper.

Protestante voer nou aan dat die opstanding van Christus op Sondag hierdie dag die Christelike Sabbat maak. Maar daar is geen skriftuurlike bewys daarvoor nie. Christus en Sy apostels het daardie dag nie so vereer nie. Die viering van Sondag as 'n Christelike instelling het sy oorsprong in die „verborgenheid van die ongeregtigheid” (2 Thess. 2: 7) wat selfs in Paulus se tyd reeds aan die werk was. Waar, en wanneer, het die Here hierdie kind van die pousdom aangeneem? Watter grondige rede kan daar aangevoer word vir 'n verandering wat nle deur die Skrifte gestaaf word nie?

In die sesde eeu is die pousdom ten volle bevestig. Sy setel is gevestig in die keiserlike stad en die biskop van Rome is as hoof van die ganse kerk verklaar. (Sien Aanhangsel.) Paganisme is vervang deur die pousdom. Die draak het aan die dier „sy krag gegee en sy troon en grote mag.” (Openb. 13: 2.) Nou het die 1,260 jaar van pouslike vervolging, soos voorspel in die profesie van Daniël en Openbaring, 'n aanvang geneem. (Dan. 7:25; Openb. 13: 5-7.) Christene is gedwing of om hulle getrouheid te laat vaar en die pouslike seremonies en godsdienste aan te neem, of om weg te kwyn in die gevangenis, te sterf op die pynbank, die brandstapel, of deur die laksman se byl. Die volgende woorde van Jesus het nou in vervulling getree: „Julle sal oorlewer word ook deur ouers en broers en bloedverwante en vriende; en hulle sal van julles doodmaak. En julle sal gehaat wees deur almal terwille van my Naam.” Luk. 21: 16, 17. Met groter woede as ooit tevore is die gelowiges vervolg en die wêreld het 'n groot slagveld geword. Vir honderde jare moes die kerk van Christus skilling vind in eensaamheid en onbekendheid. Daarom het die profeet gesê: „En die vrou het na die woestyn gevlug waar sy 'n plek het wat deur God gereed gemaak is, dat hulle haar daar kan onderhou duisend tweehonderd-en-sestig dae lank.” Openb. 12: 6.

Die bevestiging van die mag van die Roomse Kerk was die begin van die Donker Eeue. Namate sy krag toegeneem het, het die dualisternis vermeerder. Geloof in Christus, die ware fondament, is oorgeplaas op die pous van Rome. Pleks van vertrou op die Seun van God vir vergifnis van sonde en verlossing, het die mense opgesien na die pous, en na die priesters en prelate aan wie hy sy gesag meegedeel het. Hulle is geleer dat die pous hulle aardse middelaar is

en dat niemand tot God kon nader behalwe deur hom nie: en wat meer is, dat hy vir hulle in die plek van God staan en daarom stip gehoorsaam moes word. Afwyking van sy bevele was genoeg om die verskriklikste straf te bring op die liggaam en siel van die oortreders. Op hierdie manier is die harte van die mense afgekeer van God na feilbare, dwalende, wrede mense; nee, nog meer, na die vors van duisternis self wat sy mag deur hulle uitgeoefen het. Sonde is verkleed in 'n mantel van heilighede. Wanneer die Skrifte onderdruk word en die mens homself beskou as oppermagtig, kan ons slegs bedrog, valsheid en verlagende sondighede verwag. Met die verheffing van menslike wette en tradisies is die verderf geopenbaar wat altyd volg op die tersydestelling van die wet van God.

Dit was dae van gevaar vir die kerk van Christus. Daar was maar min getroue vaandeldraers. Hoewel die waarheid nie sonder getuies gelaat is nie, het dit tog soms geskyn of dwaalleer en bygeloof sou oorwin en dat ware godsdiens van die aarde verban sou word. Die evangelie is uit die oog verloor, maar godsdienslike vorme is vermenigvuldig en die mense is met swaar eise belas.

Nie alleen is hulle geleer om na die pous op te sien as hulle middelaar nie, maar hulle is ook geleer om op hulle eie werke te vertrou om versoening te doen vir hulle sonde. Lang bedevaarte, boetedoening, die aanbidding van relikwieë, die oprigting van kerke, heilige grafte en altare, die betaling van groot somme geld aan die kerk — dit, en dergelyke dinge, is voorgeskryf om die wraak van God tevrede te stel of om Sy guns te verkry; nes of God soos die mense is, wat kwaad gemaak word deur nigelighede en dan weer gepaai kan word met gifte en boetedoening!

Nieteenstaande die feit dat sonde geheers het, selfs onder die leiers van die Roomse Kerk, het die invloed van die kerk steeds vermeerder. Omtrent die einde van die agste eeu het die Katolieke daarop aanspraak gemaak dat die biskoppe van Rome in die eerste eeue van die geskiedenis van die kerk, dieselfde geestelike krag gehad het wat hulle nou aanvaar het. Om hierdie eis te staaf, moes die een of ander middel gevind word om daaraan 'n skyn van gesag te gee, en dit is geredelik aan die hand gedoen deur die vader van leuens. Ou geskrifte is deur die monnike vervals. Dekrete van kerkvergaderings waarvan nooit tevore gehoor is nie, is ontdek, waarin die algemene oppergesag van die pous van die vroegste tye af bevestig is. En 'n kerk wat die waarheid verwerp het, het hierdie bedrog gretig aangeneem. (Sien Aanhangsel.)

Die paar getroues wat voortgebou het op die ware fondament (1 Kor. 3: 10, 11) is deur die rommelry van valse leerstellings in die war gebring en in hul werk belemmer. Soos die bouers van die muur van Jerusalem in Nehemia se tyd, was sommige gereed om te sê, „Die krag van die lasdraers beswyk, en die punthoop is groot, sodat ons nie aan die muur kan bou nie.” Neh. 4: 10. Algemat deur die gedurige stryd teen vervolging, bedrog, sonde en al die ander struikelblokke wat Satan kon uitdink om hulle te verhinder, is sommige van die getroue bouers ontmoedig, en vir die ontwil van vrede en veiligheid van hulle elendom sowel as hulle lewens, het hulle die ware fondament verlaat. Ander, nie afgeskrik deur die teenstand van hulle vyande nie, het onverskrokke verklaar, „Julle moet nie bang wees vir hulle nie; dink aan die grote en ge-

dugte Here;” en hulle het met hulle werk voortgegaan elkeen met sy swaard aan sy sy gegord. (Neh. 4: 14; Efe. 6: 17.)

Dieselfde gees van haat en teenstand was die waarheid het die vyande van God in elke eeu besiel en dieselfde waaksaamheid en getrouheid word van Sy diensknegte verwag. Die woorde van Christus aan Sy dissipels is van toepassing op al Sy navolgers tot die einde toe: „En wat Ek vir julle sê, sê Ek vir almal: Waak!” Mark. 13: 37.

Dit het geskyn of die duisternis erger word. Beeldediens het toegeneem. Kerse is voor die beelde gebrand en daar is tot hulle gebid. Die belaglikste gebruike en die grootste bygeloof het geheers. Die verstand van die mense is so volkome beheers deur bygeloof dat dit geskyn het of alle redelikhede verdwyn het. Omdat priesters en biskoppe self plesier nagejaag het, wellustig en bedorwe was, kon mens niks anders verwag nie as dat die mense wat tot hulle opgesien het vir leiding, ook in onkunde en sonde sou vervel.

'n Ander stap in pouslike aanmatiging is gedoen toe Pous Gregorius VII in die elfde eeu verklaar het dat die Roomse Kerk volmaak is. Een van die aansprake wat gemaak is, het gelui dat die kerk nog nooit gedwaal het, en volgens die Skrifte, nooit sou dwaal nie. Maar skriftuurlike bewyse vir hierdie bewering het ontbreek. Die trotse pous het ook aanspraak gemaak op mag om keisers te onttroon en hy het verklaar dat geen uitspraak van hom deur enige persoon kon herroep of verander word nie en dat dit sy voorreg was om die uitsprake van alle ander te verander. (Sien Aanhangsel.)

'n Treffende voorbeeld van die tiranniese karakter van hierdie voorstander van onfeilbaarheid sien ons in sy behandeling van die Duitse keiser, Hendrik IV. Omdat hy gedurf het om die gesag van die pous te veronagsaam, is hierdie monarg in die ban gedoen en onttroon. Met vrees bevange as gevolg van die dreigemente en verlaten van sy eie vorste, wie se opstand teen hom aangemoedig is deur die pouslike mandaat, het Hendrik besef dat hy vrede moes maak met Rome. Vergesel van sy vrou en 'n getroue dienskneg het hy die Alpe in die hartjie van die winter oorgesteek om hom voor die pous te gaan verneder. Toe hy by die kasteel kom waar Gregorius toe vertoef het, is hy sonder 'n lyfswag in die buitenste voorhof gebring en daar, in die bittere koue, met onblote hoof, kaalvoet en skamele kleding aan, het hy gewag op toestemming van die pous om in sy teenwoordigheid te verskyn. Nie aler hy drie dae lank gevas en belydenis gedoen het, het die pous ingewillig om hom te vergewe nie. Selfs toe is die voorwaarde gestel dat die keiser moes wag op toestemming van die pous voordat hy weer sy koninklike kleed kon dra en sy gesag kon uitoefen. En Gregorius, julgende oor sy oorwinning, het daarmee gesop dat dit sy plig was om die trotsheid van konings te verneder.

Hoe groot is die teenstelling tussen hierdie trotse en opgeblase pous, en die nederigheid en sagmoedigheid van Christus wat Homself voorstel as voor die deur van die hart staande, smekende om toegang, sodat Hy mag binnekom om vergifnis en vrede te bring; en wat Sy dissipels geleer het, „Elkeen wat onder julle die eerste wil word, moet julle dienskneg wees!” Matt. 20: 27.

Met verloop van die eeue het die dwalings van Rome toegeneem. Selfs voor die bevestiging van die pousdom het die leerstellings van

heidse filosofie aandag geniet en invloed uitgeoefen op die kerk. Baie wat voorgegee het dat hulle bekeer was, het vasgekleem aan die beginsels van hulle heidse filosofie: nie alleen het hulle self voortgegaan met die studie daarvan nie, maar hulle het ook by ander aangedring om dit aan te neem as 'n middel om hulle invloed onder die heidene te vermeerder. Op hierdie manier is daar skadelike dwaalleer in die Christelike kerk ingebring. Vermaamste onder hierdie dwalings was die geloof dat die mens van natuur onsterflik is en dat hy sy bewussyn behou in die dood. Hierdie leerstelling het die grondslag gelê waarop Rome die gebede aan afgestorwe heiliges en die verering van die Maagd Maria ingevoer het. Hieruit het die dwaalleer van ewige pyniging van sondars ontstaan, iets wat vroeg reeds in die pouslike geloofsbelofte opgeneem is.

Toe is die weg berei vir nog 'n ander fabriekasie van Paganisme, deur Rome die vaeuwer genoem, wat gebruik is om die liggelowige en bygelowige massas mee bang te maak. Deur hierdie dwaalleer is daar beweer dat daar 'n plek van pyniging is, waarin die siele van diegene wat nie die ewige verdoemenis verdien het nie, sou gestraf word vir hulle sondes, en waaruit hulle, nadat hulle gereinig is, in die hemel sou toegelaat word. (Sien Aanhangsel.)

Daar was nog 'n ander versinsel nodig sodat Rome kon voordeel trek uit die vreesagtigheid en sondes van sy aanhangers. Dit is voorsien deur die leerstelling van aflaatbriewe. Volle vergifnis van sonde — van die verlede, sowel as teenwoordige en toekomstige sondes — en vrystelling van die straf daarop, is belowe aan almal wat sou deelneem aan die pous se oorloë om sy aardse heerskappy uit te brel, om sy vyande te straf, of om diegene te verdig wat sy geestelike opperheerskappy loën. Die mense is ook geleer dat hulle kwytskelding kon kry van hulle sondes deur die betaling van geld aan die kerk, en dat hulle die siele van afgestorwe vriende deur betaling kon bevry uit die pynigende vlamme van die vaeuwer. Deur hierdie middels het Rome sy skatkis gevul, en kon die prag en weelde en verdorwenheid voortduur van die sogenaamde verteenwoordigers van Hom wat gesê het dat Hy geen plek gehad het om Sy hoof neer te lê nie. (Sien Aanhangsel.)

Die skriftuurlike sakrament van die Here se Avondmaal is vervang deur die algodiese offerande van die mis. Die priesters het deur hulle gedoentes voorgegee dat hulle die brood en die wyn kon verander in die werklike „liggaam en bloed van Christus.”—Kardinaal Wiseman se lesings oor *The Real Presence*, lesing 8, afd. 3, para. 26. Met godsasterende aanmatiging het hulle openlik aanspraak gemaak op die mag om God, die Skepper van alle dinge, te herskep. Op dreigement van die dood is daar van Christene geëis dat hulle hulle geloof in hierdie verskriklike, hemeltergende dwaalleer, moet betuig. Menigtes wat geweier het om dit te doen, is verbrand. (Sien aanhangsel.)

FOR FURTHER INFORMATION AND LITERATURE, PLEASE CONTACT:

TRAIL GUIDES - BOX 300, ALTIMONT, TN 37301 USA

PRINTED BY:

You have just read all or most of chapter 3 from the book, *The Great Controversy*, in the *Afrikaans Language* This chapter, other chapters, and part or all of the entire book are available on special order in quantity orders in 23 languages

In die dertende eeu is die vreeslikste van alle werktule van die pousdom ingestel, naamlik die Inkwisisie. Die vors van die duisternis het saamgewerk met die leiers van die pouslike hiërargie. In hulle geheime vergaderings het Satan en sy engele die harte van bese mense beheers, terwyl die engel van God, onsigbaar, ook daar teenwoordig was en aantekening gemaak het van hul bese dekrete en die geskiedenis van dade wat te vreeslik was vir menslike oë. „Die groot Babilon” was „dronk met die bloed van die heiliges.” Die verminkte liggame van miljoene martelare het tot God geroep om wraak teen daardie afvallige mag. Die pousdom het die dwingeland van die wêreld geword. Konings en keisers het berus in die dekrete van die Roomse pous. Dit het geskyn asof die lot van mense, belde vir tyd en ewigheid, in sy hande was. Vir honderde jare is die leerstellings van Rome stilsywend aanvaar, sy gebruike eerbiedig uitgevoer en sy feesdae algemeen gevier. Sy geestelike is geëer en militêre ondersteun. Nog nooit sedert daardie tyd het die Roomse Kerk groter waardigheid, prag en mag bereik nie.

Maar „die middag van die pousdom was die middernag van die wêreld.”—(Wylie, *History of Protestantism*, deel 1, hoofst. 4.) Die Heilige Skrifte was byna onbekend, nie alleen aan die leke nie, maar ook aan die priesters. Soos die Fariseërs vanouds, het die pouslike leiers die lig gehaat wat hulle sondes sou openbaar. Met Gods wet, die maatstaf van geregtigheid, uit die weg geruim, het hulle onbeperkte mag gehad om sonder weerstand goddeloosheid te bedryf. Bedrog, glerigheid en losbandigheid het geheers. Die mense het vir geen misdaad teruggeëls waardeur hulle rykdom of aansien kon verkry nie. Die paleise van pouse en prelate was plekke waar die grootste losbandigheid geheers het. Sommige van die pouse was skuldig aan misdade so ontsettend dat burgerlike heersers probeer het om hierdie waardigheidsbekleërs van die kerk uit die weg te ruim as monsters te vul om gedoo te word. Vir eeue het Europa geen vordering gemaak in geleerdheid, die kunste of die beskawing nie. Die Christendom het gely aan sedelike en verstandelike verlamming.

Die toestand van die wêreld onder die Roomse mag was 'n treffende vervulling van die woorde van die profeet Hosea: „My volk gaan te gronde weens gebrek aan kennis; omdat jy die kennis verwerp het, sal Ek jou verwerp, . . . omdat jy die wet van jou God vergeet het, sal Ek ook jou kinders vergeet.” „Want die Here het 'n regspraak met die inwoners van die land, omdat daar geen trou en geen liefde en geen kennis van God in die land is nie. Hulle sweer en lieg en moor en steel en pleeg owerspel; hulle breek in, sodat bloedschuld aan bloedschuld raak.” Hosea 4: 6, 1, 2. Dit was die gevolge van die verbanning van die Woord van God.

DIE TIEN GEBOOIE

In die hart van die Dekaloo is die vierde gebod soos dit oorspronklik afgekondig is: „Dink aan die sabbatdag dat jy dit heilig. Ses dae moet jy arbei en al jou werk doen; maar die sewende dag is die sabbat van die Here jou God; dan mag jy geen werk doen nie — jy of jou seun of jou dogter, of jou dienskneg of jou diensmaagd, of jou vee of jou vreemdeling wat in jou poorte is nie. Want in ses dae het die Here die hemel en die aarde gemaak, die see en alles wat daarin is, en op die sewende dag het Hy gerus. Daarom het die Here die sabbatdag gesien en dit geheilig.” Exod. 20: 8-11.

Die eerste engel roep die mense toe, „Vrees God en gee Hom heerlikheid,” en aanbid Hom as die Skepper van die hemel en die aarde. Om dit te kan doen, moet hulle Sy wet gehoorsaam. Salomo sê, „Vrees God en hou sy gebooi; want dit is die hele mens.” (Pred. 12: 13.) Sonder die nakoming van Sy gebooi is geen aanbidding aanneemlik by God nie. „Want dit is die liefde tot God, dat ons sy gebooi bewaar.” „Wie sy oor wegdraai om nie na die wet te luister nie, selfs sy gebed is 'n gruwel.” (1 Joh. 5: 3; Spr. 28: 9.)

Die verpligting om God te aanbid, berus op die feit dat Hy die Skepper is en dat alle dinge hulle bestaan aan Hom te danke het. Orals in die Bybel is Sy aanspraak op eer en aanbidding bokant die gode van die heidene, gebaseer op die feit dat Hy die Skepper is. „Want al die gode van die volke is afgode, maar die Here het die hemele gemaak.” (Ps. 96: 5.) „By wie sal julle My dan vergelyk, dat Ek net so kan wees? sê die Heilige. Slaan julle oë op in die hoogte en kyk! -Wie het hierdie dinge geskape?” „Want so sê die Here, wat die hemele geskape het — Hy is God! — wat die aarde geformeer en dit gemaak het. . . Ek is die Here, en daar is geen ander nie.” (Jes. 40: 25, 26; 45: 18.) Die psalmis sê, „Erken dat die Here God is: Hy het ons gemaak, en ons is Syne.” „Kom, laat ons aanbid en neerbui, laat ons kniel voor die Here wat ons gemaak het.” (Ps. 100: 3; 95: 6.) En die heilige wesens wat die Here in die hemel aanbid, verklaar dat hulle dit om die volgende rede doen: „U is waardig, o Here, om te ontvang die heerlikheid en die eer en die krag, want U het alles geskape en deur u wil bestaan hulle en is hulle geskape.” Openb. 4: 11.

In Openbaring 14 word die mense opgeroep om die Skepper te aanbid: en die profesie wys op 'n klas wat as gevolg van die drie-voudige boodskap die gebooi van God onderhou. Een van hierdie gebooi wys regstreeks op God as die Skepper. Die vierde gebod verklaar: „Die sewende dag is die sabbat van die Here jou God. . . Want in ses dae het die Here die hemel en die aarde gemaak, die see en alles wat daarin is, en op die sewende dag het Hy gerus. Daarom het die Here die sabbatdag gesien en dit geheilig.” (Exod. 20: 10, 11.) Verder sê die Here aangaande Sy Sabbat, „Hulle sal 'n teken wees tussen My en julle, dat julle kan weet dat Ek die Here jou God is.” (Eseg. 20: 20.) En die rede hiervoor is: „Want in ses dae het die Here die hemele en die aarde gemaak, maar op die sewende dag het Hy gerus en Hom verklik.” (Exod. 31: 17.)

„Die belangrikheid van die Sabbat as 'n gedenkteken van die skepping is daarin geleë dat dit ons steeds herinner aan die ware rede waarom God aanbid moet word”—naamlik omdat Hy die Skepper en ons Sy skepsels is. „Die Sabbat lê dus ten grondslag van die aanbidding van God; want dit leer ons hierdie groot waarheid op 'n mees indrukwekkende wyse en geen ander instelling doen dit nie. Die ware grondslag van aanbidding, nie alleen op die sewende dag nie, maar alle aanbidding, vind ons in die verskil tussen die Skepper en Sy skepsels. Hierdie groot feit kan nooit tot niet raak nie en moet nooit vergeet word nie.”—J. N. Andrews, *History of the Sabbath*, hoofstuk 27. Dit was om hierdie waarheid voor die mens te hou dat God die Sabbat in Eden ingestel het; en solank as die feit bly staan dat Hy ons Skepper is en dat dit die rede is waarom ons Hom moet aanbid, so lank sal die Sabbat bly staan as die teken en gedenkteken daarvan. As daar 'n algemene onderhou-

ding van die Sabbat was, sou die gedagtes en liefde van die mens gerig gewees het op die Skepper as die voorwerp van eer en aanbidding en daar sou nooit afgodediens, godloëns, en ongelowiges gewees het nie. Die onderhouding van die Sabbat is 'n teken van lojaliteit aan die ware God, naamlik aan „Hom wat die hemel en die aarde en die see en die waterfontein gemaak het.” Dit is vanselfsprekend dat die boodskap wat die mense toeroep om God te aanbid en Sy gebooi te onderhou, 'n spesiale beroep op hulle sal doen om die vierde gebod te onderhou.

In teenstelling met diegene wat die gebooi van God en die geloof in Jesus bewaar, wys die derde engel op 'n ander klas teen wie se dwaalleer daar 'n ernstige waarskuwing geuit word: „As iemand die dier en sy beeld aanbid en 'n merk op sy voorhoof of op sy hand ontvang, sal hy self ook drink van die wyn van die grimmigheid van God.” Openb. 14: 9, 10. 'n Regte verklaring van die simbole wat gebruik is, is nodig om hierdie boodskap te verstaan. Wat word voorgestel deur die dier, sy beeld en sy merk?

Die profesie waarin hierdie simbole voorkom, begin met Openbaring 12, met die draak wat trag om Christus by Sy geboorte te vernietig. Die draak is Satan (Openb. 12: 9); dis hy wat Herodes beweeg het om te trag om die Heiland om die lewe te bring. Maar die vernaamste werktuig wat Satan gebruik het om oorlog te voer teen Christus en Sy navolgers gedurende die eerste eeu van die Christelike tydperk, was die Romeinse Ryk, waarin paganisme die hoofgodsdiens was. Hoewel die draak dus in die eerste plek Satan voorstel, is dit ook in 'n ander sin die simbool van heidene Rome.

In Openbaring 13: 1-10 word daar 'n ander dier beskryf, „soos 'n luiperd,” aan wie die draak „sy krag en sy troon en sy grote mag gegee het.” Hierdie simbool, soos meeste Protestante ook aanneem, stel die pousdom voor wat die troon en die mag en die gesag van die ou Romeinse Ryk oorgeneem het. Van die luiperd-dier word daar gesê: „En 'n mond is aan hom gegee wat groot woorde en godslasteringe uitspreek. . . En hy het sy mond oopgemaak om te laster teen God, om sy Naam en sy tabernakel en die wat in die hemel woon te laster. Dit is ook aan hom gegee om oorlog te maak met die heiliges en hulle te oorwin, en aan hom is mag gegee oor elke stam en taal en nasie.” Hierdie profesie wat byna heeltemal met die beskrywing van die „ander horinkie” van Daniël 7 ooreenstem, sinspeel ongetwyfeld op die pousdom.

„Aan hom is mag gegee om dit twee-en-veertig maande lank te doen.” En die profeet sê, „Ek het een van sy koppe gesien net of dit dodelik gewond was.” Verder sê hy: „As iemand krygsevangene maak, gaan hy in krygsevangenskap; as iemand met die swaard doodmaak, moet hy met die swaard doodgemaak word.” Die twee-en-veertig maande stem ooreen met die „tyd en tyd en die helfte van 'n tyd,” naamlik drie en 'n half jaar, of 1,260 dae (Dan. 7). Gedurende hierdie tydperk sou die pouslike mag Gods volk verdruk. Soos ons 'n vorige hoofstukke aangetoon het, het hierdie tydperk begin met die opperheerskappy van die pousdom in die jaar 538 n.C. en dit het geëindig in 1798. In daardie jaar is die pous deur die Franse leër gevange geneem en die pouslike mag het 'n dodelike wond gekry; toe ook is die voorspelling vervul dat as „iemand krygsevangene maak, gaan hy in krygsevangenskap.”

Nou word daar 'n ander simbool voorgestel. Die profeet sê, „En uit die aarde het ek 'n ander dier sien opkom, en hy het twee horings gehad nes 'n lam.” (Openb. 13: 11.) Beide die verskyning van hierdie dier en die manier van sy opkoms toon aan dat dit 'n volk voorstel wat anders is as dié van die vorige simbole. Die groot koninkryke wat oor die wêreld geheers het, is deur die profeet Daniël voorgestel deur roofdiere wat verskyn het toe „die vier winde van die hemel die groot see in beroering gebring [het].” (Dan. 7: 2.) In Openbaring 17 het 'n engel verduidelik dat waters „volke en meniges en nasies en tale” is. Openb. 17: 15. Winde is 'n

simbool van stryd. Die vier winde van die hemel wat die groot see in beroering gebring het, stel die verskriklike veroweringstonele en die omwentelings waardeur die koninkryke hulle mag verkry het, voor.

Maar die dier met die lamshorings het uit die aarde opgeklim. In stede dat hy ander volke onderwerp het om homself te bevestig, moet die volk wat hier voorgestel is, opklim uit terrein wat voorheen nie deur ander volke beset was nie en dit moes langsaam en vreedsaam ontwikkel. Hierdie volk kon dus nie opklim onder die oorbevolkte en worstelende nasies van die Ou Wêreld nie, naamlik uit daardie onstuimige see van „volke en menigtes en nasies en tale” nie. Ons moet dit dus in die Westelike Halfrond gaan soek.

Watter volk van die Nuwe Wêreld wat blyke gegee het van mag en grootheid, en wat die aandag van die wêreld getrek het, het in 1798 opgeklim? Die antwoord is voor die hand liggend. Een volk, en slegs een, beantwoord aan die beskrywings van hierdie profesie; op onmiskenbare wyse dui dit die Verenigde State van Amerika aan. Keer op keer is die gedagte, byna die juiste woorde van die profeet, onbewus aangehaal deur die redenaar en geskiedskrywer waar hulle die opkoms en ontwikkeling van hierdie volk beskryf het. Daar is gesien dat die dier „uit die aarde opklim;” en volgens die vertalers beteken die woord wat hier „opklim” vertaal is, letterlik „om voort te spruit soos ’n plant.” Soos ons gesien het moet daardie volk opklim op terrein wat nie voorheen beset was nie. In sy beskrywing van die opkoms van die Verenigde State praat ’n vooraanstaande skrywer van „die wonder van sy opkoms uit niks,” en soos ’n stille saadjie het ons gegroei tot ’n ryk.”—G. A. Townsend, *The New World Compared with the Old*, bl. 462, 1869-uitgawe. In die jaar 1850 het ’n Europese tydskrif van die Verenigde State gepraat as ’n wonderbaarlike ryk wat „voortspruit” en „in die middel van die stigte van die aarde daelsig sy mag en sy hoogmoed vermeerder het.”—*The Dublin Nation*. In ’n toespraak oor die Pelgrimstigters van Amerika, gelewer te Plymouth, Massachusetts, op 22 Desember 1824, het Edward Everett gesê: „Het hulle gesoek na ’n stil plekkie, wat deur sy verborgenheid nie aanstoot kon gee nie, veilig in sy afgeleentheid, waar die klein kerkie van Leiden vryheid van gewete kon geniet? Aanskou die magtige geweste waarheen hulle in vreedsame verowering die banier van die kruis gedra het!”

„Hy het twee horings gehad nes ’n lam.” Die lamshorings stel jeug, onskuld en sagmoedigheid voor — ’n paslike voorstelling van die karakter van die Verenigde State toe dit aan die profeet voorgestel is as opkomende in 1798. Onder die Christenbannelinge wat eerste na Amerika gevlug en daar ’n skuilplek teen koninklike verdrukking en priesterlike onverdraagsaamheid gesoek het, was baie wat vrs-beslote was om ’n regering te stig op die breë fondament van burgerlike en godsdienstvryheid. Hulle sienswyse is opgeneem in die Onafhanklikheidsverklaring wat die groot waarheid uitsens dat „alle mense op gelyke voet geskape” is en die onvervreembare reg het op „lewe, vryheid, en geluk.” En die konstitusie waarborg aan die volk die reg op selfregering, wat voorsiening maak dat verteenwoordigers wat gekies is deur die volk, die wette sal maak en uitvoer. Daar is godsdienstvryheid toegestaan en elke mens is toegelaat om God te dien volgens die inspraak van sy eie gewete. Republikanisme en Protestantisme het die grondbeginsels van die volkslewe geword. Hierdie beginsels is die geheim van sy mag en voorspoed. Die gedrukte uit die Christendom het hulle na hierdie land begeef met belangstelling en hoop. Miljoene het daarheen gegaan en die Verenigde State het sy plek onder die magtige volke van die aarde ingeneem.

Maar die dier met die lamshorings het „gepraat soos ’n draak. En hy oefen al die mag van die eerste dier uit voor sy oë, en hy maak dat die aarde en die wat daarop woon, die eerste dier aanbid waarvan die dodelike wond genees was . . . en hy verlei die bewoners van die aarde deur . . . te sê dat hulle ’n beeld moet maak vir die dier wat die swaardwond gekry en lewendig geword het.” Openb. 13: 11-14.

Die lamshorings en die stem van die draak is simbolies van die opvallende teenstrydigheid van die belydenis en handelwyse van die volk wat hier voorgestel word. Die „gepraat” van die volk word gedoen deur sy wetgewende en geregtelike owerhede. Deur sulke

handelwyse sal hulle daardie liberale en vreedsame beginsels wat hulle as grondslag van hulle beleid bely het, loën. Die voorspelling dat die dier soos ’n draak praat en „al die mag van die eerste dier” uitoefen, voorspel duidelik die ontwikkeling van die gees van onverdraagsaamheid en vervolging wat geopenbaar is deur die volke wat voorgestel is deur die draak en die luiperd-dier. Die verklaring dat die dier met die twee horings „maak dat die aarde en die wat daarop woon, die eerste dier aanbid,” toon aan dat die gesag van hierdie volk gebruik sal word om die een of ander instelling te eerbiedig wat ’n daad van hulde sal wees aan die pous.

So ’n handelwyse sou regstreeks bots met die beginsels van die Amerikaanse regering. Dit sal in stryd wees met sy vrye instellings en ook met die duidelike en plegtige erkennings van die Onafhanklikheidsverklaring en die konstitusie. Die stigters van die Amerikaanse volk het met wysheid getrag om die beoefening van burgerlike mag aan die kant van die kerk te belet — iets waaryan die onvermydelike gevolge altyd onverdraagsaamheid en vervolging is. Die konstitusie bepaal dat „die Kongres geen wet mag maak om ’n sekere godsdienst te bevestig of die vrye beoefening van godsdienst te belet nie;” asook dat „geen godsdienstige toets voorgeskryf sal word as bevoegdheid vir die bekleding van enige amp of openbare aanstelling in die Verenigde State nie.” Wanneer enige godsdienstige instelling deur burgerlike gesag verpligtend gemaak word, sal dit niks anders as ’n openlike verkragting van die volksvryheid wees nie. Die teenstrydigheid van sulke handelwyse is nie groter as wat deur die simbool voorgestel word nie. Dit is die dier met die lamshorings — wat voorgoed om reit, sagmoedig en onskadelik te wees — wat soos ’n draak praat.

„Deur vir die bewoners van die aarde te sê dat hulle ’n beeld moet maak vir die dier.” Hier het ons ’n duidelike voorstelling van ’n regeringsvorm waar die mag om wette te maak, by die volk berus — ’n treffende bewys dat die Verenigde State die volk is wat in die profesie aangewys is.

Maar wat is die beeld vir die dier? En hoe word dit gemaak? Die beeld word gemaak deur die dier met die twee horings en dit is ’n beeld vir die dier. Dit word ook genoem ’n beeld van die dier. Om nou vas te stel hoe die beeld lyk en hoe dit gemaak sal word, moet ons die kenmerke van die dier self, naamlik die pousdom, ondersoek.

Toe die vroeë kerk afvallig geword het deur af te wyk van die eenvoud van die evangelie en deur heidense gebruike aan te neem, het hy die Gees en krag van God verbeur; om beheer te verkry van die gewete van die volk het hy die hulp van die burgerlike mag gesoek. Daaruit het die pousdom voortgekom, naamlik ’n kerk wat die Staat beheers en die mag daarvan gebruik het om sy eie belang te bevorder, veral om ketterie te onderdruk. Vir die Verenigde State om ’n beeld van die dier te maak, moet die godsdienstige mag die burgerlike regering op so ’n wyse beheers dat die kerk die gesag van die Staat vir sy eie doeleindes sal gebruik.

Elke keer wanneer die kerk burgerlike mag verkry het, het hy daardie mag gebruik om diegene wat nie met sy leer saamstem nie, te straf. Protestantse kerke wat in die voetstaple van Rome gevolg het deur ’n verbond met wêreldlike magte aan te gaan, het dieselfde begeerte geopenbaar om gewetensvryheid te beperk. Ons het ’n voorbeeld hiervan in die langdurige vervolging van die afgeskeidenes deur die Kerk van Engeland. Gedurende die sestiende en sewentiende eeue is duisende non-konformis-predikante verplig om hulle kerke te verlaat; en vele, sowel predikante as leke, is beboet, in die tronk gestop, gepeynig en sommige het die marteldood gesterf.

Dit was as gevolg van afvalligheid dat die vroeë kerk die hulp van die burgerlike regering ingeroep en sodoende die weg vir die ontwikkeling van die pousdom — die dier — berei het. Paulus het gesê, „Eers moet die afval kom en die mens van sonde geopenbaar word.” (2 Thess. 2: 3.) Dit is dus die afvalligheid van die kerk wat die weg vir die beeld van die dier sal berei.

Die Bybel verklaar dat daar voor die wederkoms van die Here agteruitgang op godsdienstige gebied sal wees net soos in die eerste eeu. „Maar weet dit, dat daar sware tye in die laaste dae sal ontstaan. Want die mense sal liefhebbers van hulleself wees, geldgieriges, grootpratens, trotsaars, lasteraars, ongehoorsaam aan hulle ouers, ondankbaar, onheilig, sonder natuurlike liefde, onversoenlik,

kwaadsprekers, bandeloos, wreed, *sonder liefde vir die goeie, ver-raaiers, roekeloos, verwaand, meer liefhebbers van vermaak as liefhebbers van God; mense wat 'n gedaante van godsaligheid het, maar die krag daarvan verloor het.*" 2 Tim. 3: 1-5. „Maar die Gees sê uitdruklik dat in die laaste tye sommige van die geloof afvallig sal word en verleënde geeste en leringe van dwelms sal aanhang." 1 Tim. 4: 1. „Satan [sal] met allerhande kragtige dade en tekens en wonders van die leuen en met allerhande verleiding en ongereg-tigheid" werk. En die wat „die liefde tot die waarheid nie aange-neem het om gered te word nie," sal oorgegee word om die „krag van die dwaling" aan te neem „om die leuen te glo." (2 Thess. 2: 9-11.) Wanneer hierdie peil van goddeloosheid bereik word, sal die-selwe gevolge as in die eerste eeu gesien word.

Die groot verskil van geloof in die Protestantse kerke word deur vele beskou as afdoende bewys dat geen poging om gelykvormigheid te verkry, ooit aangewend sal word nie. Vir jare bestaan daar egter reeds in die Protestantse kerke 'n sterk begeerte tot vereniging ge-baseer op algemene aangenome leerstellingen. Om so 'n vereniging teweeg te bring, moet die bespreking van geskilpunte, hoe belangrik hulle ook al uit 'n Bybelse oogpunt mag wees, desnoods uitbly.

Wanneer die vooraanstaande kerke van die Verenigde State amalgameer op leerstellings waarvoor hulle almal eens is en die Staat beïnvloed om hulle wette uit te voer en hulle instellings te hand-haaf, dan sal Protestants-Amerika die beeld gemaak het van die Roomse hiërargie en die oplegging van burgerlike straf op anders-denkendes sal die onvermydelike gevolg wees.

Die dier met die twee horings „maak dat aan almal, die kleintjies en die grotes, en die rykes en die armes en die vrymense en die slawe 'n merk op hulle regterhand en op hulle voorhoofde gegee is; sodat niemand kan koop of verkoop nie, behalwe hy wat die merk of die naam van die dier of die getal van sy naam het." (Openb. 13: 16, 17.) Die derde engel se waarskuwing lui as volg, „As iemand die dier en sy beeld aanbid en 'n merk op sy voorhoof of op sy hand ontvang, sal hy self ook drink van die wyn van die grimmigheid van God." Die dier wat in hierdie boodskap genoem word en waar-van die aanbidding afgedwing word deur die dier met die twee horings, is die eerste, of die luiperd-dier van Openbaring 13 — die pousdom. Die beeld van die dier stel 'n vorm van afvallige Protes-tantisme voor wat sal ontstaan wanneer die Protestantse kerke die hulp van die burgerlike regering inroep om hulle dogmas verplig-tend te maak. Die „merk van die dier" sal later verklaar word.

Ná die waarskuwing teen die aanbidding van die dier en sy beeld, lui die profesie verder, „Hier is hulle wat die geboorte van God en die geloof in Jesus bewaar." Aangesien diegene wat Gods geboorte bewaar, genoem word in teenstelling met diegene wat die dier en sy beeld aanbid en sy merk ontvang, volg dit dat die onderhouding van Gods wet aan die een kant en die oortreding daarvan aan die ander kant, die onderskeidingsteken sal wees tussen die aanbidders van God en die aanbidders van die dier.

Die spesiale kenmerk van die dier, en dus ook van sy beeld, is die oortreding van Gods geboorte. Van die „ander horing"— die pousdom — sê Daniël, „Hy sal probeer om tye en wet te verander." (Dan. 7: 25.) Paulus noem hierdie selfde mag die „mens van sonde" wat hom bokant God sal verhef. Die een profesie vul die ander aan. Alleen deur Gods wet te verander kon die pousdom homself bokant God verhef; wie ook al die veranderende wet wilens en wetens hou, sal die hoogste eer bewys aan die mag deur wie die verandering gemaak is. So 'n daad van gehoorsaamheid aan pous-lyke wette sal 'n teken wees van trou aan die pous, pleks van aan God.

Die pousdom het probeer om Gods wet te verander. Die tweede gebod wat die aanbidding van beelde verbied, is uit die wet weg-gelaat en die vierde gebod is verander om die viering van die eerste, pleks van die sewende dag as Sabbat te magtig. As rede waarom die tweede gebod wegelaat is, voer die pousgesindes aan dat die gebod onnodig is omdat dit in die eerste gebod opgeneem is en dat hulle die wet presies weergee net soos God wil hê dat ons dit moet verstaan. Hulle sê dat dit dus nie die verandering is wat deur die profeet voorspel is nie. Daar is sprake van 'n moedswillige, voor-

bedagte verandering: „Hy sal probeer om tye en wet te verander." Die verandering in die vierde gebod vervul die profesie op treffende wyse. Die enigste gesag wat vir hierdie verandering aangevoer is, is dié van die kerk. Hier stel die pouslike mag hom openlik bokant God.

Terwyl die aanbidders van God spesiaal gekenmerk word deur hulle agting vir die vierde gebod, aangesien dit die teken van Gods skeppingskrag is asook die bewys van Sy aanspraak op die eerbewys en hulde van die mens bevat, word die aanbidders van die dier gekenmerk deur hulle pogings om die Skepper se godenkteken te vernietig en die instelling van Rome te verhef. Dit was ten opsigte van Sondagviering dat die pousdom die eerste maal sy vermetele aansprake beklemtoon het (sien Aanhangsels); en dit was om Sondag-viering as „die dag van die Here" verpligtend te maak dat hy die eerste keer sy toevlug tot die mag van die Staat geneem het. Maar die Bybel wys die sewende dag, en nie die eerste nie, aan as die Dag van die Here. Christus het gesê, „Die Seun van die mens [is] Here ook van die sabbat." Die vierde gebod lui, „Die sewende dag is die sabbat van die Here jou God." En die Here noem daardie dag deur die profeet Jesaja, „My heilige dag." (Mark. 2: 28; Exod. 20: 10; Jes. 58: 13.)

Die bewering wat so dikwels gemaak word, naamlik dat Christus die Sabbat verander het, is deur Sy eie woorde gelënstraf. In die bergpredikasie het Hy gesê: „Moenie dink dat Ek gekom het om die Wet of die Profete te ontbind nie. Ek het nie gekom om te ontbind nie, maar om te vervul. Want voorwaar Ek sê vir julle, totdat die hemel en die aarde verbygaan, sal nie een jota of een titteltjie van die wet ooit verbygaan totdat alles gebeur het nie. Elkeen dus wat een van die minste van hierdie geboorte breek en die mense so leer, sal die minste genoem word in die koninkryk van die hemele; maar elkeen wat dit doen en leer, hy sal groot genoem word in die konink-ryk van die hemele." Matt. 5: 17-19.

Dat die Skrifte geen gesag verleen vir die verandering van die Sabbat nie, is 'n feit wat algemeen erken word deur Protestante. In die geskrifte van die Amerikaanse Traktaatvereniging en die Amerikaanse Sondagskoolunie word hierdie feit duidelik erken. „Die volkome stilsyde van die Nuwe Testament oor 'n duidelike bevel vir Sabbatviering [Sondag, die eerste dag van die week] of bepaalde reëls vir die viering daarvan," word openlik erken in een van bo-genoemde werke. (George Elliott, *The Abiding Sabbath*, bl. 184.)

'n Ander skrywer sê, „Tot by die dood van Christus was daar geen verandering in die dag [Sabbat] gemaak nie; ons lees nie dat hulle [die apostels] 'n bepaalde gebod gegee het wat die sewende-dag-Sabbat afgeskaf het en die viering van die eerste dag ingestel het nie."— A. E. Waffie, *The Lord's Day*, bls. 186-188.

Rooms-Katolieke erken dat die verandering van die Sabbat deur hulle kerk gemaak is en hulle verklaar dat Protestante, deur Son-dag te vier, die gesag van die Roomse Kerk erken. In die *Catholic Catechism of Christian Religion* word die volgende verklaring ge-maak in antwoord op 'n vraag watter dag gevier moet word in ge-hoorsaamheid aan die vierde gebod: „In die ou wet is Saterdag die dag wat heilig is; maar die kerk, op bevel van Jesus Christus en gelei deur die Gees van God, het Sondag ingestel in die plek van Saterdag; ons heilig vandag die eerste, en nie die sewende dag nie. Sondag beteken, en is nou, die dag van die Here."

Pousgesinde skrywers sê dat die teken van die gesag van die Katolieke Kerk is „die daad self van die verandering van die Sabbat tot Sondag, en wat Protestante toegee; omdat hulle deur Sondag-viering die mag van die kerk erken om feesdae in te stel en die viering daarvan te gebied onder sonde."— H. Tuberville, *An Abridgment of Christian Doctrine*, bl. 58. Wat is die verandering van die Sabbat dan anders as die teken of merk van die gesag van die Roomse Kerk — die merk van die dier?

Die Katolieke Kerk het nie sy aanspraak op opperheerskappy laat vaar nie; en wanneer die wêreld en die Protestantse kerke die Sabbat, wat by ingestel het, aanneem, terwyl hulle die Bybelse Sab-bat verwerp, erken hulle feitlik hierdie aanmatiging. Hulle mag aan-spraak maak op die gesag en tradisies van die Vaders vir die ver-andering; maar as hulle dit doen, sien hulle juis die beginsel oor die hoof wat hulle van Rome afskei, naamlik dat „die Bybel, en die

Bybel alleen, die godsdien van Protestante is." Die pousgesindes kan sien dat die Protestante hulleself bedrieg en hulle oë moedswillig sluit vir die feite. Namate die beweging vir die verpligting van Sondagviering aangeneem word, is die pousgesindes verseker dat dit uiteindelik die ganse Protestantse wêreld weer onder die banier van Rome sal bring.

Die pousgesindes verklaar dat „die viering van Sondag deur Protestante 'n hulde is wat hulle, ten spyte van hulleself, aan die gesag van die [Katolieke] Kerk betoon."—*Plain Talk About the Protestantism of Today*, bl. 213. Waar Protestantse kerke Sondagviering verpligtend maak, maak hulle die aanbidding van die pousdag, die dier, verpligtend. Diegene wat, hoewel hulle die aansprake van die vierde gebod besef, nogtans verkies om die valse in plaas van die ware Sabbat te vier, betoon daardeur hulde aan daardie mag wat dit beveel het. Juis deur die daad van burgerlike mag in te roep om besluite van die kerk verpligtend te maak, is die kerke self besig om 'n beeld vir die dier te maak; daarom sou verpligte Sondagviering in die Verenigde State, die aanbidding van die dier en sy beeld verpligtend maak.

Maar Christene van vorige geslagte het Sondag gevier en gemeen dat hulle daardeur die Bybelse Sabbat gevier het; en daar is tans ook opregte Christene in alle kerke, die Rooms-Katolieke Kerk inkluis, wat eerlik glo dat Sondag die Sabbat is wat God ingestel het. God neem sulke opregtheid aan. Maar wanneer Sondagviering deur die wet verpligtend gemaak word en die hele wêreld ingelig is aangaande die verpligting van die ware Sabbat, dan sal diegene wat Gods gebod oortree om 'n gebod te gehoorsaam wat geen hoër gesag het as die van Rome nie, daardeur die pousdom vereer bokant God. Daardeur sal hulle hulde betoon aan Rome en aan die mag wat 'n instelling wat deur Rome beveel is, verpligtend maak. Hulle sal besig wees om die dier en sy beeld te aanbid. As mense dan die instelling verwerp waarvan God sê dat dit 'n teken is van Sy gesag

en in die plek daarvan 'n instelling vereer wat Rome verkies het as die teken van sy oppergesag, sal hulle daardeur die teken van getrouheid aan Rome aanvaar, naamlik „die merk van die dier." Dit is eers wanneer die saak duidelik onder die aandag van die volk gebring is en hulle voor die keuse gestel word om te kies tussen die geboorte van God en die geboorte van mense, dat diegene wat volhou met hulle oortreding die „merk van die dier" sal ontvang.

Die vreeslikste dreigement wat nog ooit teen sterweling geuite is, word vervat in die derde engel se boodskap. Dit moet 'n vreeslike sonde wees wat die wraak van God onvermeng met genade uitlok. Die mens word nie in duisternis gelaat aangaande hierdie belangrike saak nie; die waarskuwing teen hierdie sonde sal aan die wêreld gegee word voor Gods oordele hom tref, sodat almal kan weet waarom hulle kom en 'n kans sal hê om hulle te ontvlug. Die profesie verklaar dat die eerste engel sy boodskap sal gee aan „alle nasies en stamme en tale en volke." Die waarskuwing van die derde engel wat deel uitmaak van dieselfde drievoudige boodskap, word net so wyd en synd verkondig. Die profesie sê dat dit met 'n luide stem verkondig word deur 'n engel wat in die middel van die lug vlieg; en dit sal die aandag van die ganse wêreld trek.

In hierdie stryd sal die Christendom in twee klasse verdeel word, naamlik diegene wat die geboorte van God en die geloof in Jesus bewaar en diegene wat die dier aanbid en sy beeld en sy merk ontvang. Hoewel Kerk en Staat sal saamspan om „almal, die kleintjies en die grotes, en die rykes en die armes, en die vrymense en die slawe," „die merkteken van die dier" (Openb. 13: 16) te gee, sal die volk van God dit nogtans nie ontvang nie. Die profeet het op Patmos die „oorwinnaars oor die dier en oor sy beeld en oor sy teken, en oor die getal van sy naam sien staan by die see van glas met siters van God," en hulle het die lied gesing van Moses en van die Lam. (Openb. 15: 2, 3.)

You have just read all or most of chapter 26 from the book, *The Great Controversy*, in the Afrikaans Language. This chapter, other chapters, and part or all of the entire book are available on special order in quantity amounts in 23 languages.

PRINTED BY:

TRAIL GUIDES - BOX 300, ALTAMONT, TN 37301 USA

FOR FURTHER INFORMATION AND LITERATURE, PLEASE CONTACT: